34ste JAARGANG - NUMMER 4 - 2022

OKTOBER - NOVEMBER - DECEMBER

bpost
P.B.-P.P.
BELGIE(N) - BELGIQUE

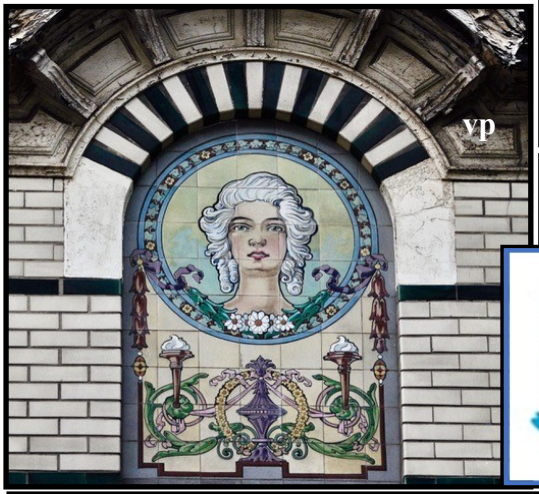
OOSTENDSE GIDSENKRING 'LANGE NELLE'

vp

db

vp

vp

db

db

db

Foto's cover, achterflap en binnenzijden van V. Prinzie (vp) & D. Beirens (db) tenzij anders vermeld

db

vp

vp

db

vp

db

vp

vp

2022-126

OPROEP: bezorg je mailadres aan onze secretaris, zodat je bij wijzigingen inzake de activiteiten asap verwittigd kunt worden: **luc.vanspeybroeck@telenet.be**

IN DIT NUMMER

128	Voorwoord	Marc Loy
129	Mededelingen, lidmaatschap, speech Marc & activiteiten najaar 2022	Redactie
137	Gelezen & gehoord & opgemerkt	Redactie
149	De Marine terug in Oostende (3)	Piet Daman
151	Scheepsnamen Oostendse Compagnie	Georges Ruys
154	Reveil editie 2022 in Stene	Dirk Beirens
158	Stad Oostende mist 'de boot' voor de tweede keer	Erwin Mahieu
162	Schuilplaatsen voor burgers in Oostende tijdens WOII	Georges Ruys

STEUNENDE LEDEN 2022

Asseloos Christian
Barbé Adriën
Beirens-Ghesquière Martha
Bracke-Defever Mia & Paul
Comeyne Boudewijn
DC Kerklommer
De Poerck Roger
De Vriendt Wouter
Degelin-Selis
Francier J.-Deman
François-Merlevede
Geldhof Ronny
Glorieux Lucas
Hadermann-Savoir
Hubrechtsen Freddy
Leeuwerck Marcel
Mares E.-Sorel H.
Metsu Dirk
Pennynck Stefaan
Prinzie-Vandenbroucke
Reynders Stefaan bvba
Samyn Jean-Pierre
Schaubacher D.-Taes M.
Seys Jan
Slabbinck Bart
Storme Annie
Taes Danielle
Van Dooren-Vertruyen
Van Duyvenboden- Stubbe
Van Roy Etienne
Vanbrabant-Parmentier
Vanhoucke-Meeschaert
Vansevenant R.-Vangrunderbeek H.
Verborgh Johan
Versluys Willy
Vroomen Conny
Werbrouck Rita
Wilmet Marcel
Wybouw C.-Lammaing G.

Provincie West-Vlaanderen
Door mensen gedreven

Oostende
DE STAD AAN ZEE

Driemaandelijks blad van de Oostendse

GIDSENKRING LANGE NELLE vzw.
34ste jaargang
Nummer 4
Oktober—november—december 2022

Colofon

Voorzitter: Marc Loy

Verantwoordelijke uitgever
Marc Loy
Albert I - Promenade 3 bus 0703
8400 Oostende

Eindredactie, vormgeving en correspondentie
Dirk Beirens
dirkbeirens@telenet.be

De medewerkers aan dit blad zijn zelf verantwoordelijk voor de door hen getekende bijdragen.

Overname van artikels/bijdragen **zonder uitdrukkelijke copyrightvermelding** mag mits bronvermelding.

Dispatching:
Tel. 059 80 73 81
e-mail: **info@oostendeahoy.be**

Rekeningnummer:
Gidsenkring Lange Nelle vzw
BE91 3800 0491 8476

Lid wordt u voor 20€ per jaar.
Buitenland: 25€
Gezinskaart: 25€ (2 gezinsleden)
Steunend lid: vanaf 30€ (2 gezinsleden)

Website: **www.oostendeahoy.be**

Gidsenlokaal: Spaans Huisje
Christinastraat, 67 Oostende

Wie zich geroepen voelt…

Na een opleidingscursus startten we in 1989 met de 14 geslaagde gidsen, die meteen ook het voltallige bestuur vormden, de Oostendse Gidsenkring Lange Nelle op. Precies 200 jaar na de Franse Revolutie. Maar beschouw dat eerder als een toevalligheid.

Naast een eigen aanbod van vele tientallen meestal zelf uitgewerkte themawandelingen is er sindsdien ook de vertrouwensvolle, jarenlange samenwerking met de stad, de provincie en privéorganisaties waarbij wij hun stem mogen zijn bij tijdelijke evenementen en meer permanente bezienswaardigheden. Zo hebben we van in den beginne gegidst tijdens de Open Monumenten- en Erfgoeddagen, de zomertentoonstellingen in de Venetiaanse Gaanderijen, à l'Ostendaise, Beaufort, Reveil…

We werden ook al direct geëngageerd bij de start van het Domein Raversyde om er de rondleidingen te verzorgen in de verschillende bezoekerscircuits aldaar. Net als in het Stadsmuseum, de Amandine, de Mercator, het C.C. De Grote Post, het Kursaal, sporadisch ook in de vuurtoren Lange Nelle, het Fort Napoleon en de Wellingtonrenbaan…

Zelf organiseerden we als Gidsenkring drie opleidingscursussen in de jaren negentig en het begin van de 21ste eeuw. Een opdracht die later door Syntra West werd overgenomen en waarbij de opleiding vandaag inhoudelijk de hele kust bestrijkt. Uit dit bestand aan geslaagde cursisten kunnen we vandaag nog altijd putten.

Maar de nood aan nieuwe gidsen om aan de vraag naar begeleide tochten te kunnen voldoen, vooral voor anderstalige rondleidingen, blijft chronisch en actueel. Zeker bij het record brekend aantal aanvragen dat onze dispatcher te verwerken krijgt dit jaar.

Om die nood te lenigen besloot het bestuur, mede op vraag van de klant, een instant opleiding te voorzien voor al wie zich geroepen voelt om te gidsen. Natuurlijk, mits de kandida(a)t(e) na een inrijperiode ook als bekwaam beoordeeld wordt.
Na een korte scholing en een trajectbegeleiding met een ervaren gids kan de geïnteresseerde instapper dan aan de slag.

Op vandaag gebeurde die opleiding al voor het eerst in het Fort Napoleon en in de wintermaanden volgt nog een meerdaagse opleiding in diezelfde optiek voor het Provinciedomein Raversyde. Telkens ook kunnen op het terrein doorgewinterde gidsen dit soort sessies benutten als een welkome updating. Alvast welkom.

Voorzitter Marc Loy

HET LN-BESTUUR ZIET ER SEDERT DE ZOMER 2022 ALS VOLGT UIT.

1 Voorzitter = Marc Loy
2 Secretaris & huisbewaarder = Luc Vanspeybroeck
3 Penningmeester & verantwoordelijke digitale zaken= Dirk Laga
4 Dispatching = Annie Van den Bon (adv.)
5 Verslaggeefster = Muriel Beuselinck
6 Afgevaardigde Cultuurraad + sociale media-opvolgster = Hilde Veulemans
7 Werkgroepen = Linda D'hondt (adv.)
8 Redacteur gidsenblad & mentorencoördinator = Dirk Beirens

WAT DOET DE OOSTENDSE GIDSENKRING 'LANGE NELLE'?

Naast inzicht in de stadsgeschiedenis en toelichting bij het onroerend erfgoed brengen de gidsen ook graag een kijk op de actuele ontwikkelingen in de Stad aan Zee. Wist je bv. dat Oostende als hoofdstad van onze elfde provincie - de Belgische Noordzee - pionierswerk levert voor de Blauwe Economie.
Tijdens de vele themawandelingen maar ook lezingen komen uiteenlopende aspecten aan bod. De gidsen brengen je naar bekende en minder bekende plekjes.

Van de trendy Oosteroever tot in het rustige Mariakerke. Van de drukke zeedijkpromenade tot in het landelijke Stene. Van een passage langs de levendige Visserskaai tot een fietstocht op het gevarieerde Groen Lint rond de stad.
Met passie voor hun stad vertellen de gidsen je graag tal van anekdotes en verhalen. Over schrijvers, schilders en staatslieden die hier ooit inspiratie, vertier en troost vonden. Of over de band tussen de Belgische koningen en Oostende. Maar evengoed over het harde leven en de tradities van de lokale vissersgemeenschap doorheen voorbije tijden. Naargelang het gekozen traject en de geschatte afstand kan de gidsbeurt zowel te voet, met de fiets, autobus of zelfs per boot. Ook voor een begeleid bezoek aan musea zoals Mu.ZEE, het James Ensorhuis, het Stadsmuseum, Fort Napoleon, de driemaster Mercator, de O.129 Amandine en het Provinciedomein Raversyde kan je de gidsenkring contacteren.

Hoe lid worden en de voordelen daarvan vind je verder in het blad

Find us on: facebook®

Ons bestuurslid Hilde doet er alles aan om info over onze gidsenkring via het bekende medium Facebook te verspreiden. Graag eens bekijken en liken uiteraard >
gidsenkring lange nelle vzw

De Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) of General Data Protection Regulation (GDPR)

De Oostendse Gidsenkring 'Lange Nelle' verklaart zich te houden aan de regelgeving van de AVG. De gegevens van de aangenomen leden worden alleen gebruikt voor briefwisseling en adressering inzake het ledenblad en het mailadres inzake wijzigingen na inschrijving op een of andere activiteit. Niets wordt aan derden doorgegeven. De persoonlijke gegevens van de gewone leden/gidsen in de database van de dispatching zijn beveiligd. (update oktober 2022)

We zoeken iemand om ons beter te helpen positioneren op de 'social media' zoals Facebook (tegen vrijwilligersvergoeding). Contact: secretaris@oostendeahoy.be

OOK IN 2023 ORGANISEREN WE EEN LENTERECEPTIE in plaats van een Nieuwjaarsreceptie. Meer info in de gidsenbladedities van 2023.

BOODSCHAP AAN SCHOLEN EN JEUGDVERENIGINGEN > *NIEUW* KINGS FOR KIDS

Met 'Kings for kids' heeft de Oostendse Gidsenkring Lange Nelle een nieuwe en originele educatieve koninklijke wandeling uitgewerkt op maat van lagere schoolkinderen.

Tijdens een leuke en inspirerende wandeling door de Stad aan Zee maken de kids niet alleen kennis met ons koningshuis in Oostende, maar leren ze ook op een speelse manier de stamboom van de Belgische monarchie. Anderhalf uur lang ontdekken de kinderen op creatieve wijze onder andere verschillende bouwstijlen en monumenten en vertelt de gids verrassende anekdotes en verhalen over onze kings of koningen Leopold, Albert, Boudewijn & Co…
Interactieve opdrachten prikkelen de nieuwsgierigheid van de kinderen naar de tijd toen Oostende nog de 'Koningin der Badsteden' was. Zo stippelen de leerlingen een typische koninklijke reisdag uit de belle-époquetijd uit, tekenen ze samen een eigen villa en spelen ze het spel 'Raad eens wie ik ben…'.
Ben je nu al benieuwd en wens je als leerkracht de 'Kings for Kids'-wandeling te beleven met jouw klas, aarzel dan zeker niet om een gids te boeken via e-mail: info@oostendeahoy.be.
De gidsbegeleiding kost €70 en duurt anderhalf uur.
Wij houden graag rekening met leerdoelen en leerplannen, vertel ons dus zeker bij je contactname de concrete noden en wensen van jouw klasgroep.

Met koninklijke groeten

Het gidsenteam van de Oostendse Gidsenkring 'Lange Nelle'

Wie wil adverteren in ons blad of adverteerders aanbrengen? Contacteer: penningmeester@oostendeahoy.be

Voor een nakend project zoekt de redactie info, foto's en verhalen over de VLAANDERENSTRAAT & THEOBALDS BOOTHUISJE OP NUMMER 17.
Mail naar dirkbeirens@telenet.be > alvast bedankt voor enige reactie

NIEUW-JAER-WENSCH

AEN DE ACHTBARE HEEREN

BURGEMEESTER, SCHEPENEN EN STEDELYKE RADEN,

AEN DE

EERWAERDE HEEREN GEESTELYKEN,

AEN DE HEEREN

KOOPLIEDEN, MAKELAERS EN SCHEEPS-UITREEDERS,

ALSMEDE

AEN DE ANDERE BEWONERS DER STAD OOSTENDE,

Den eersten des Jaers 1857.

Na heel 't jaer de zorg te hebben gehad
Van 't verlichten van bassin, kaei en stad,
Hebben wy meer dan eens liggen dromen
Om met iets aengenaems uit te komen;
Door couragie en drift opgetogen,
Zie hier wat men denkt te wenschen mogen:
Aen Stads-Regering zyn ons wenschen:
Dat zy bemind zou zyn van de menschen,
En dat, voor een elk voldoende beleid,
Veel eer en lof haer zou zyn toegezeid.
Den wensch die wy het Geestelyk geven
Is dat elk van hun zou lange leven,
Dat de christenen, door hun goed vermaen,
Allen zouden zaligheids weg inslaen.
Den wensch die wy heden komen aenbien,
Aen Makelaers, Uitreeders en Koopliên,
Is dat hun handel heel wel zou varen,
Ja, beter dan in verlopen jaren.
Aen die het leven op zee verpande,
Dat het slecht weder hun nooit aenrande,
Dat hun reizen zouden goed afloopen,
En de Visschers visch vangen met hoopen
Die stiel of neiring doen, door oppassen,
Wenschen wy veel gelden in hun kassen.
Aen die voor-zyn bestaen geld genoeg heeft,
Wenscht men dat hy in volle ruste leeft.
En aen die van de werkmans klasse zyn,
Wenschen wy verduldigheid in hun pyn.
Dat zoo veel vreemden in de stad kwamen,
En in de zee goed de baden namen,
Dat niet een appartement ledig is,
Zie daer al onze wenschen voor gewis.

De Gazlicht-aenstekers der stad Oostende.

OOSTENDE, DRUKKERY VAN DAVELUY,
SINT-THOMAS-STRAET.

2022-131

(vernieuwing)LIDMAATSCHAP 2023 > *GRAAG VOOR 31.12.2022*

Het lidmaatschap **2023 gaat in op 1 januari 2023** en houdt in: ons driemaandelijks gidsenblad met activiteitenkalender, wetenswaardigheden, luchtige en wetenschappelijke bijdragen en deelname (gratis of tegen verminderde prijs) aan onze voordrachten, bezoeken, wandelingen en uitstappen. **Als exclusief extraatje krijg je het waardevolle jaarboek 2023.**

Het lidmaatschap voor 2023:

- **gewoon lid: 20 euro (buitenland 25 euro);**
- **gezinskaart: 25 euro (2 gezinsleden);**
- **steunend lid: vanaf 30 euro (2 gezinsleden).**

Bij overschrijving vermelden: naam + lidgeld 2023
VOOR NIEUWE LEDEN: geef naam+adres op aan onze penningmeester:
penningmeester@oostendeahoy.be

De bijdrage kan overgeschreven worden op rekening **BE91 3800 0491 8476** van Gidsenkring Lange Nelle Oostende vzw, Christinastraat 67 in 8400 Oostende. Als het leveringsadres verschilt van het adres van de opdrachtgever, wil dit adres vermelden in de mededeling.

Het bestuur dankt je alvast voor je trouw, belangstelling en steun.

JAARBOEK 2022 voor de leden die lid waren in 2022

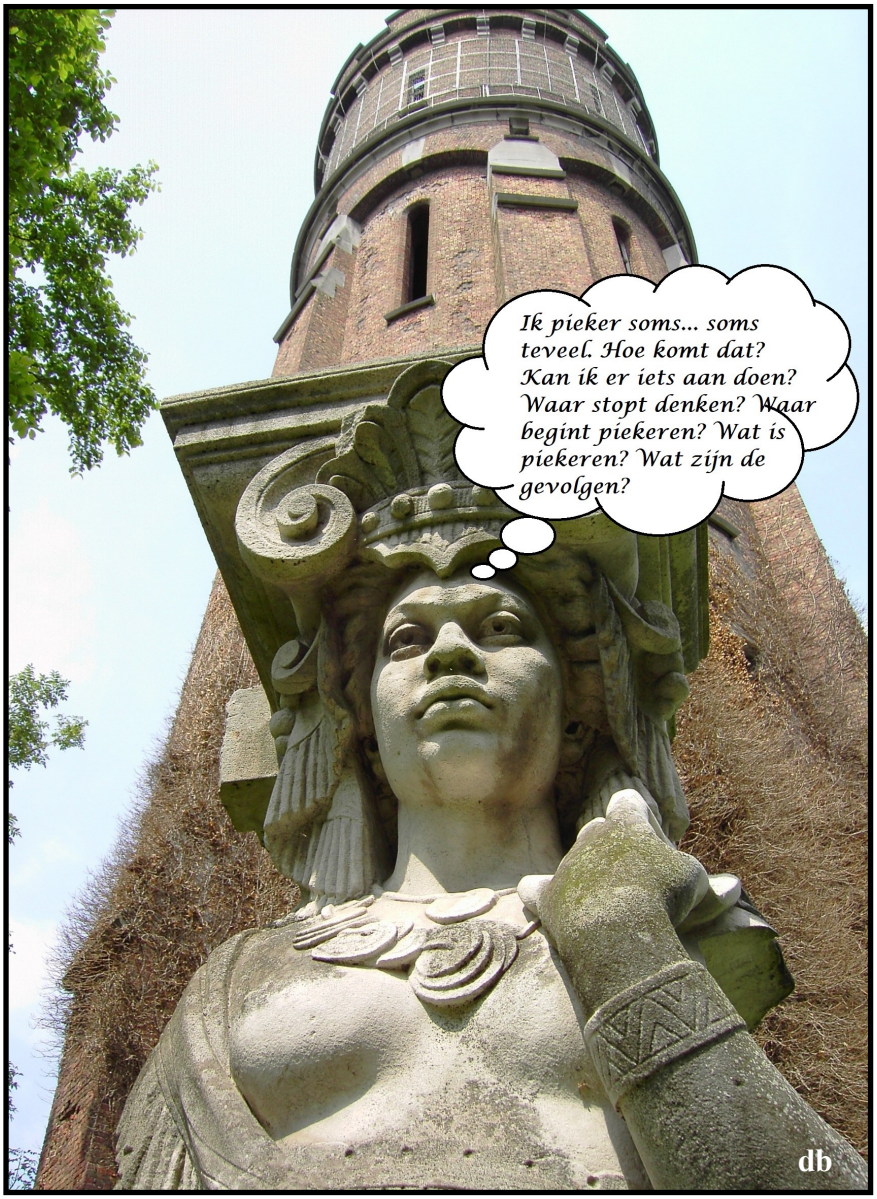
De 26ste uitgave van de Koninklijke West-Vlaamse Gidsenkring vzw., een samenwerkingsverband van 9 lokale afdelingen: Brugge, Ieper-Poperinge, Kortrijk, Menen-Wevelgem, Oostende, Roeselare, Tielt, Waregem en Westhoek.

Leden die het jaarboek niet gebust kregen, kunnen op vertoon van hun lidmaatschapskaart 2022 of andere legitimatie, dit jaarboek ophalen bij Azuriet Reizen, Van Iseghemlaan 108, 8400 Oostende
Extra exemplaren, prijs 10 euro (exclusief verzending) kunnen besteld worden bij Dirk Beirens via dirk.beirens@telenet.be

MAANDAG 19 DECEMBER 2022

WORKSHOP THEMA 'PIEKEREN'

MURIEL BEUSELINCK

Workshop voor mensen die iets willen veranderen aan hun piekeren.

Te veel piekeren is niet alleen vermoeiend, het geeft vaak ook een somber gevoel. Wil je de eindeloze stroom gedachten uit kunnen zetten, wanneer jij dat wil?

<<<< KARIATIDE

Door Henry **PICKERY** (1828-1894)
Dit Braziliaanse meisje (met ernaast haar zusje) van drie meter hoog ondersteunde mee de gevel van het Grand Hotel de Bruxelles & New Claridge, vroeger de Villa Doris gebouwd door de consul van Brazilië, op de Albert I-promenade, tussen het Zeeheldenplein en de Kapucijnenstraat. In 1988 aan de voet van de oude watertoren geplaatst.

<u>Afspraak</u>: in OC DE BOEIE, Kerkstraat 35, Oostende voor de workshop van 14 tot 16 uur (balpen meebrengen)

Leden: gratis + niet-**leden: €5 - MAXIMUM 20 DEELNEMERS**

Inschrijven verplicht (min. 8 dagen ervoor) **bij secretaris Luc Vanspeybroeck secretaris@oostendeahoy.be (voorkeur) / tel. 0472 040 804**

DINSDAG 20 DECEMBER 2022

GELEID BEZOEK KURSAAL OOSTENDE

Benieuwd naar wat recente geschiedenis, de architectuur & de techniek, de programmatie en de kunstwerken in het Kursaal?

1953 - Een modernistisch Kursaal

Na de Tweede Wereldoorlog werd begonnen aan de wederopbouw van het Kursaal. De Antwerpenaar Léon Stynen was de architect. Zijn ontwerp werd gekozen vanwege de grote gebogen glazen gevels aan de zeezijde. Dit ontwerp was een rechthoekig volume met een halfronde uitbouw die de bocht van de zeedijk volgt. Dit Kursaal was groter dan zijn voorganger. Voor die tijd werden enkele vooruitstrevende bouwtechnieken gebruikt. Het gebouw bestond grotendeels uit een skelet van gewapend beton en de meeste binnen- en buitenmuren hadden geen dragende functie. Voor de raamkozijnen werd aluminium gebruikt waarbij vooral de grootte van deze kijkvenster opviel. Het oorspronkelijke ontwerp uit 1945 werd gedurende de bouw meermaals aangepast tot ergernis van Stynen. Al bij het ontwerp had Stynen rekening gehouden met de integratie van kunst in en op het Kursaal, waaronder wandschilderingen en beelden. **In 1998 werd Kursaal Oostende erkend als beschermd monument.** Van 2003 tot 2004 werd het gebouw ingrijpend gerenoveerd. De grote spektakelzaal kreeg een heel andere aanblik en meer dan 2.000 zitjes. Er zijn verschillende multifunctionele zalen, zoals de Delvauxzaal (met een muurfresco door Paul Delvaux) met plaats voor 700 bezoekers en de Erehal met plaats voor 1500 feestvierders.

Mijn eerste concert in het Kursaal speelde ik op 24 juli 1969. De toenmalige directeur bood mijn zoon Anthony een pasgeboren pony aan. Ik noemde haar Tsoin Tsoin, een knipoog naar de 'Les filles du bord de mer'. (Salvatore Adamo)

<u>Afspraak</u>: om 14.30 uur aan de zij-ingang (Westerhelling>Petit Nice, naast de betaalautomaat) van het kursaal voor een rondleiding van anderhalf uur.
Leden: gratis + niet-**leden: €5**
Inschrijven verplicht (min. 8 dagen ervoor) **bij secretaris Luc Vanspeybroeck**
secretaris@oostendeahoy.be (voorkeur) / tel. 0472 040 804

ZATERDAG 28 JANUARI 2023

GEGIDSTE WANDELING & PROEVERIJ

Wat hebben 'Cowboy Henk', 'Oostende Bonsoir', 'Gie Zie Mien Zèèkapiting', Krevet , Amour Fou met elkaar te maken? Dat kan je ontdekken tijdens deze Lange Nelle-activiteit.

Een enthousiaste gids neemt je op sleeptouw langsheen enkele waardevolle erfgoedlocaties, Oostendse architecturale pareltjes waar je vaak om het even wanneer de inwendige mens kunt versterken. Daarna wacht je in de Oostendse stadsbrouwerij ' t Koelschip, Van Iseghemlaan 101, een interessante rondleiding mèt deskundige uitleg. Natuurlijk kan een bierproevertje niet ontbreken.

GEZIEN HET BUITENGEWONE KARAKTER VAN DEZE WANDELING, REKENEN WE EROP DAT WIE ZICH INSCHRIJFT OOK ECHT KOMT! (ben je ingeschreven en je kunt toch niet komen, contacteer asap de secretaris, zodat we iemand van de wachtlijst kunnen uitnodigen)

<u>Afspraak</u>: om 14 uur onder de luifel van het Kursaal, Monacoplein.
Einde omstreeks 16 uur. Wandeling gevolgd door bezoek aan de stadsbrouwerij 't Koelschip
<u>Leden</u>: gratis wandeling + €7 bezoek & proeverij / <u>Niet-leden</u>: €10 (bijdrage ter plaatse betalen)- MAXIMUM 20 DEELNEMERS
<u>Inschrijven verplicht</u> (min. 8 dagen ervoor) <u>bij secretaris Luc Vanspeybroeck</u>: secretaris@oostendeahoy.be (=voorkeur) / tel. 0472 040 804

FEBRUARI ASTROPOLIS

GEGIDSTE WANDELING & PROEVERIJ

<u>Afspraak</u>: om 14 uur onder de luifel van het Kursaal, Monacoplein. Einde omstreeks 16 uur. Wandeling gevolgd door bezoek aan de stads-brouwerij 't Koelschip
<u>Leden</u>: gratis wandeling + €7 bezoek & proeverij+ <u>Niet-leden</u>: €10 (bijdrage ter plaatse betalen)- MAXIMUM 20 DEELNEMERS
<u>Inschrijven verplicht</u> (min. 8 dagen ervoor) <u>bij secretaris Luc Vanspey-broeck</u>: secretaris@oostendeahoy.be (=voorkeur) / tel. 0472 040 804

PATRICIA VERIS OVER 'LE SIGNE' & 'LES SILOS' IN HET FRANSE CHAUMONT

Samen met de vrienden van de Duinenabdij van Koksijde ben ik voor een paar dagen op culturele uitstap naar Chaumont (département de Haute-Marne) geweest. Op zichzelf niet zo speciaal zou je zeggen, wel de abdij van Clairvaux bezocht en nog veel meer mooie en interessante gebouwen bewonderd … maar ik wil het hebben over **'Le Signe'** & **'Les Silos'.**

Chaumont, is vooral bekend voor zijn beeldende kunst, meer bepaald is het de stad van de affiches. Om de twee jaar organiseert Chaumont de Biënnale van de grafische vormgeving die over de hele wereld bekend is. Het Nationaal Centrum voor Grafisch Ontwerp, **Le Signe,** (http://www.centrenationaldugraphisme.fr) is vooral bedoeld voor professionals en studenten en het instituut organiseert ook permanente tentoonstellingen.

Les Silos (http://silos.ville-chaumont.fr) huisvesten een mediatheek in het hart van de stationswijk. De naam herinnert eraan dat het gebouw oorspronkelijk een landbouWCoöperatie was met de typische architectuur van de jaren 1930. Het renovatieproject van 1994 bewaarde de oude graantrechters, die de vloeren van links naar rechts kruisen in een indrukwekkend glazen gebouw, dat in 2011 het label 'Erfgoed van de 20ste eeuw' kreeg. De silo's waken over een prestigieus fonds: 5.000 affiches van het einde van de 19e eeuw uit de erfenis van Gustave Dutailly (1846-1906 >Franse botanicus, politicus en kunstverzamelaar) en meer dan 15.000 hedendaagse affiches en 450 manuscripten en incunabelen.

Tijdens de tijdelijke tentoonstelling zag ik een affiche van 1886 die mijn aandacht trok…. en ja dat was ons eerste Kursaal. Het ontwerp van architect Beyaert was een constructie van hout, glas en stucwerk op de vesten van Oostende gebouwd in 1851. Het werd vanaf 1858 in verschillende fasen uitgebreid en uiteindelijk verkocht, gedemonteerd en weer opgebouwd toen zijn grotere broer in 1877-1878 gebouwd werd.

Bestemming was Rosendaël in het Franse Duinkerke, waar het nog 50 jaar dienst deed. Zie ook gidsenblad 2021-3 p87.

Willy Vansieleghem over geboortehuis Joris Minne in Oostende

Joris Minne (**Oostende, 11 mei 1897** – Antwerpen, 31 maart 1988) was een Belgisch beeldend kunstenaar (beeldhouwer, graficus & illustrator). Hij is bekend als een van de bijdragers aan het tijdschrift Lumière (1919–1923). Samen met Frans Masereel, Jan-Frans Cantré, Jozef Cantré en Henri Van Straten behoorde de Antwerpenaar Joris Minne tot De Vijf (Les Cinq), een groep grafische kunstenaars die de Vlaamse houtsnijkunst vernieuwden. (https://nl.wikipedia.org/wiki/Joris_Minne + https://archief.oostende.be/product.aspx?id=6988).

De familie Minne verhuisde al in 1900 naar Antwerpen maar toch is het Oostendse geboortehuis, Kaïrostraat 32, in de herinnering gebleven. Dhr. Willy Vansieleghem signaleerde dat zijn grootouders aan moeders zijde daar heel hun leven gewoond hebben: “Ik was daar als kind dikwijls op vakantie en herinner mij dat er naast de voordeur een tamelijk groot stenen opschrift was opgehangen met de vermelding 'Geboortehuis van Joris Minne …’ . Mijn grootouders kregen daarover plots een bericht van een soort 'vriendenkring' (?) uit Antwerpen dat deze vermelding zou worden opgehangen. Tijdens een rotweer dag met veel wind en pletsende regen werd de actie uitgevoerd. Alle genodigden voor deze korte inhuldiging bleven tijdens de duur van het ophangen van het opschrift in hun wagens zitten wegens het stormachtige weer.

Veel later werd het huis door mijn moeder en haar broer verkocht aan een aannemer. Deze heeft dan het opschrift en de voorgevel jammer genoeg volledig veranderd.
De voorgevel zag eruit zoals het huis rechts ernaast, nummer 34 (zie foto). De dakgoot was eveneens zo. Ook het stukwerk werd volledig weggekapt en vervangen door stenen zoals je kan zien..

Reuzenoctopus gespot aan de Visserskaai M. Loy

MORDAN

Bioshop Mordan
Torhoutsesteenweg 497
8400 Oostende
Tel: 059 70 05 50
Fax: 059 70 05 55

e-mail:hans@natuurwinkelmordan.be
Openingsuren:
Open elke dag van 9u tot 18u doorlopend.
Gesloten op zon- en feestdagen.

BIO SHOP

De Natuurlijkste zaak van de kust!

GREEN SLEEP

100% "NATUURLIJK" SLAAPCOMFORT
(200 m² toonzaal, 1e verdieping)

Green Sleep

Dieetvoeding, VERSE natuur-, vegetarische en biologische voeding.
Hormonenvrij vlees (vzw. Plattelandsontwikkeling)
Voedingssupplementen en sportvoeding. Natuurlijke cosmetica.
150 kruidenpreparaten uit eigen labo!
DESKUNDIG ADVIES VAN 4 PARAMEDICI EN HERBORIST

VERVOLGHISTORIE 'DE LEEUWIN MET ÉÉN OF TWEE WELPEN'

ZIE GIDSENBLADEN 2021-4 pp.137-138; 2021-2 pp.63-66; 2021-1 pp.18-19 (D. Beirens)

Ondertussen weten we dat er verschillende versies zijn van onze 'Leeuwin van den Hof'.
Een medewerker van de projectgroep 'Leeuwin van Battel' (Mechelen) had er zelfs een paar vakantie-uitstapjes voor over om ze allemaal persoonlijk te gaan bezoeken en te fotograferen. Want geen van de beelden is 100 procent hetzelfde. Zo zijn er kleine verschillen te ontdekken ook mede als gevolg van een onnauwkeurige restauratie in het verleden of een persoonlijke interpretatie. Maar wat erger is, ze zijn helaas haast allemaal onvolledig en in een erbarmelijke staat…
Volgens de tekening in de catalogus van 'Ciments et Bétons' neemt de leeuwin niet één maar twee welpen in bescherming: een liggende zogende welp en een tweede welp die op de voorpoten van de leeuwin staat. In Oostende bijvoorbeeld is er bij de restauratie met de tweede welp geen rekening gehouden en ook werd de originele zwiepende staart van moeder leeuwin vervangen door een liggende staart. Voor wat het beeld in Battel betreft, moet het zonder enige twijfel een exemplaar geweest zijn met twee welpen al is de tweede welp in de loop der jaren verdwenen. De aanhechtingspunten ervan zijn echter nog wel heel duidelijk zichtbaar.

Ondertussen is de projectgroep er ook al achter gekomen dat er kennelijk verschillende afbeeldingen en daarenboven ook nog verschillende uitvoeringen bestaan; één met een leeuwin die haar kop naar links draait, en één met een leeuwin die recht voor zich uitkijkt… Allemaal onder de noemer "La lionne et ses Petits" naar *Verbockhaven (sic)*…

Opzoekwerk leverde nog meer sensationeel nieuws op. In maart 2022 kwamen we er via via achter dat bij veilinghuis MJV Soudant, rue de Bertransart 60 in 6280 Gerpinnes, het originele plaasteren model van '**la lionne et ses petits'** als lot 133 te koop werd aangeboden (€ 15.000-20.000). Het volledig nog intacte monumentale levensgrote werkplaatsgips is ondertekend door Eugène **Verboeckhoven** en gedateerd 1866. **Er is na deze nieuwe ontdekking geen twijfel meer over de auteur/uitvoerder van het beeld.**

(uit Wikipedia >) **Eugène Joseph Verboeckhoven** (Waasten, 9 juni 1798 -Schaarbeek, 19 januari 1881) was een Belgisch romantisch kunstschilder, gespecialiseerd in taferelen met vee, paarden en wilde dieren die tot op de dag van vandaag wereldwijd roem als dierenschilder geniet. Hij was ook graveur en beeldhouwer.

Met dank aan Gilbert Peeters van de Projectgroep Leeuwin van Battel

Foto MJV Soudant

DE INHULDIGING VAN DE ‘PISBAK’ VAN HET MARIE-JOSÉPLEIN

In het halfmaandelijkse blad ‘Ostende qui rit’ van zondag 1 juli 1928, 1ste jg., nr.7 (red.)

Ostende qui rit

Dimanche 1 Juillet 1928
1re Année — N° 7
Le numéro : 75 centimes

Bureau et Redaction : Rue Christine, 49, OSTENDE
Abonnements : Six mois 9.00 frs — Un an 17.50 frs
Le numéro : 75 centimes
En vente dans toutes les Librairies

Journal humoristique et satirique, paraissant le 1 et le 15 de chaque mois.

De Inauguration du Pisbak van de la Square Marie-José

De inhuldiging van de ‘PISBAK’ van het Marie-Joséplein

(vertaald uit het ‘Frans’: De inauguration du Pisbak van de la square Marie-José)

Ah! Wat raakt deze inhuldiging ons en dat men ons niet komt vertellen dat de datum niet in gouden letters in de stedelijke annalen ingeschreven zal worden. Het was een aangrijpende plechtigheid. De minister van Openbare Werken hield een vurige toespraak. Hij erkende de grootheid van de Heer die man en vrouw met nieren begiftigd heeft, solide nieren, soepele nieren, beweeglijke nieren, sterke nieren! Vervolgens vertelde hij over de oorsprong van de urinoirs en groette de officiële vertaler die de term ‘pisbak’ uitvond. Hij had een vleiende waardering voor de aannemer en haastte zich dan om het ‘grote water’ te laten stromen, het waren ‘uri.. Clairs’. Het meest ontroerende moment was dat waarop hij Madame Pipi officieel installeerde. Hij vertelde haar hoezeer mijnheer de Burgemeester een voorstander was van hygiëne, beheerder van de Bocq en vooral bezorgd was over de autochtonen en buitenlanders van wie de gezondheid begon te lijden onder het gebrek van ‘uri … noirs’. Hij knuffelde haar en overhandigde haar vervolgens plechtig de sleutels van ‘d'Huskes’. Twee grote tranen bengelden over de rode wangen van de Mélanie van het Marie-Joséplein, want haar naam is Mélanie.

En dan weerklonk het concert van de Thebaanse trompettisten. Vanop de top van de beiaardtoren verspreidde een heraut het goede nieuws aan het volk. Toen was het tijd voor de cantate van de leerlingen van de verschillende stedelijke kleuterscholen. Op een foxtrot-melodie imiteerden de hummeltjes het stromen van zuiver en onzuiver water, het geluid van watervallen, de onstuimige winden en de donderslagen.

De beiaardklokken trilden van vreugde en heel Oostende liet een zucht van voldoening en opluchting. Zoals tijdens de festiviteiten ter ere van de ‘Vindictive’ zal radio-apparatuur, verborgen in de ondergrond, alle toespraken opnemen om daarna aan heel de wereld te verkondigen dat de buitenlanders naar Oostende kunnen komen, zonder dat ze moeten vrezen voor krampen of spasmen.

Een souvenirmedaille zal gegeven worden aan de eerste mannelijke én vrouwelijke klant. Men zal de neus van Beernaert zien opkrullen en men vreest dat het goud van het hekken mat zal worden.

Burgers en burgersvrouwen, het urinoir van de Square Marie-José is open! Geniet ervan! Laten we hopen dat we geen proces-verbalen meer moeten opstellen voor het urineren op de openbare weg en we wensen dat de kelder van de Place Marie-José nooit zal overstromen.

ANNO 2022

Links:
bemand & betalend openbaar toilet MJ.-plein

Rechts:
afgeschermde opstaande urilift MJ.-plein

Foto’s
D. Beirens

BIJSCHOLING FORT NAPOLEON-GIDSEN

Op zaterdag 15 oktober ll. organiseerde Gidsenkring Lange Nelle in overleg met de BV James en Napoleon een vormingssessie voor de eigen geïnteresseerde gidsen. Maar gezien de grote interesse bij het publiek voor geleide bezoeken en de nood aan gedegen gidsen werd de infodag ook opengesteld voor niet-gidsende leden van de Kring en voor wie zich geroepen voelt om er rondleidingen te verzorgen in de toekomst. Zo'n 32 deelnemers waren present voor het dag vullend programma. Gids Martine Quaegebeur schetste grondig de geschiedenis van het fort en na de lunch volgde een verkennende rondgang in kleine groepjes. Zowel de organisator van die bijscholing, gids Hilde Veulemans, als Sam en Ellen van BV James & Napoleon, die de uitbating van het James Ensorhuis en het Fort Napoleon binnen Toerisme Oostende vzw verzekeren, kijken terug op een geslaagd initiatief. Foto Peter Maenhoudt (met dank). Tekst Marc Loy.

JOURNALISTE ANN PEUTEMAN OVER OOSTENDE

"Dankzij TAZ heb ik een nieuw favoriet Oostends plekje herontdekt: het Leopoldpark. Ik kwam hier als kind al eendjes voeren. En nu blijkt dat ik nooit beseft heb wat een prachtige plek dat is midden in de stad."

"U muule van lintsjes én, is Oostends voor babbelkous en ik was en ben er één. Ik hoor het mijn pépé nog zeggen; gie zie juuste lik je moeder, u muule van lintsjes …"

"Oostende is als een elastiek die aan mij hangt. Ik wil hier niet komen wonen maar toch is dit mijn thuis. Ik vind hier mijn weg. Oostende zit in mij."

Citaten uit Uit-in-Oostende magazine, november 2022, pp. 36-37

MARC LOY: EXPO BUNDELT 85 JAAR GESCHIEDENIS VAN OUDSTE HOTELSCHOOL IN VLAANDEREN

België telt vandaag 38 hotelscholen. Maar de oudste hotelschool in het Nederlandstalig landsgedeelte is die van Oostende. **Die 85 jaar bedrijvigheid illustreren oud-leraar Serge Van Daele en co-curator Eric Vloeberghs in een boeiende expo in het Stadsmuseum**. Een stuk Oostendse culinaire geschiedenis om duimen en vingers van af te likken.

Van links naar rechts: bestuursleden van de Koninklijke Oostendse Heem– en Geschiedkundige Kring Serge Van Daele, voorzitster Nadia Stubbe en Eric Vloeberghs

"Na de Eerste Wereldoorlog bleek er in de talrijke Oostendse hotels een grote nood aan kelners en koks. Daarom nam Jules Gionarra, uitbater en eigenaar van het Hotel Mille Colonnes in de Langestraat het initiatief om met een eigen opleiding te starten. In 1936 had het stadsbestuur van Blankenberge al de intentie om een volwaardige hotelschool op te starten, maar provincieraadslid Adophe Van Glabbeke en gemeenteraadslid Louis Vandendriessche vonden zo'n school beter passen in hun eigen 'Oostende' ", aldus curator van de expo Serge Van Daele. Zo startte in 1938 uiteindelijk officieel de allereerste hotelschool in Vlaanderen in onze stad. Onderdak vond het initiatief in de voormalige Noorse Stallingen aan de Koninginnelaan. "Bij die opstart was het zich behelpen. Zo werden heel wat duur zilverwerk, en potten en pannen nog gerecupereerd van het in faling zijnde vernietigde Royal Palace hotel", zegt Van Daele. Zelf is hij er in de jaren zeventig leerling, is dan een aantal jaar hofmeester bij Wagons Lits, haalt in 1980 de titel van Beste Jonge Barman en die van Beste Maître d' Hotel en vervoegt een jaar later als ervaren leraar restaurant en wijnleer, 35 jaar lang, het korps van de hotelschool die in 1963 haar intrek neemt in het sinds een 4-tal jaar verdwenen complex van de het Stedelijk Technisch Instituut en Hotelschool aan de Leopold III-laan. In die 'vakschool' betrekt de hotelafdeling, samen met het internaat, de volledige vleugel langs het Mercatordok. Weer is Van Glabbeke, nu als burgemeester, de grote promotor. Sinds kort domineert hoogbouw de skyline van het Hazegras en vindt de hotelschool sinds 2019 een nieuw onderkomen in de Foodbox van het Ensorinstituut aan de Generaal Jungbluthlaan 2.

Nostalgie

De expo is chronologisch en ruimtelijk opgebouwd rond de diverse schoollocaties. Met als extra nog een Talentenkamer waar de curatoren met enige nostalgie terugblikken op zoveel culinaire hoogtepunten. Zo behaalden oud-leerlingen als Benny Poppe, Philippe Serruys en Vic Vancauteren een of meer Michelinsterren binnen. De school verzorgde ontelbare banketten en leverde met haar leerlingenbestand het zaalpersoneel voor grote culinaire evenementen in het Kursaal, het Mediacenter, het Thermae Palace Hotel…

Jaarlijks koos de school ook de Beste Junior-kok van België, ook wel omschreven als de 'Kleine Prijs Prosper Montagné'.

De expo 85 jaar hotelschool Oostende wordt door de curatoren Serge Van Daele en Eric Vloeberghs boeiend geïllustreerd en gedocumenteerd met krantenknipsels, foto's, documenten, tafelattributen, kostbaar zilverwerk… Geput werd uit de privécollectie van Serge Van Daele aangevuld met stukken uit de verzameling van heemkring De Plate.

"Die 85-jarige terugblik leert ook hoe veel culinaire geplogenheden verdwenen zijn in tal van restaurants", zegt co-curator Vloeberghs, "neem nu de tafelbereiding: het voorsnijden van het vlees of vis aan de tafel zelf, de kunst van het servetplooien, de stoffen 'nappen' en servetten…"

De thematentoonstelling loopt tot en met 15 mei 2023 tijdens de openingsuren van het stadsmuseum in de Langestraat 69.

MARC LOY:
JEAN SURMONT SCHREEF ‘DE AFFAIRE NORTH’

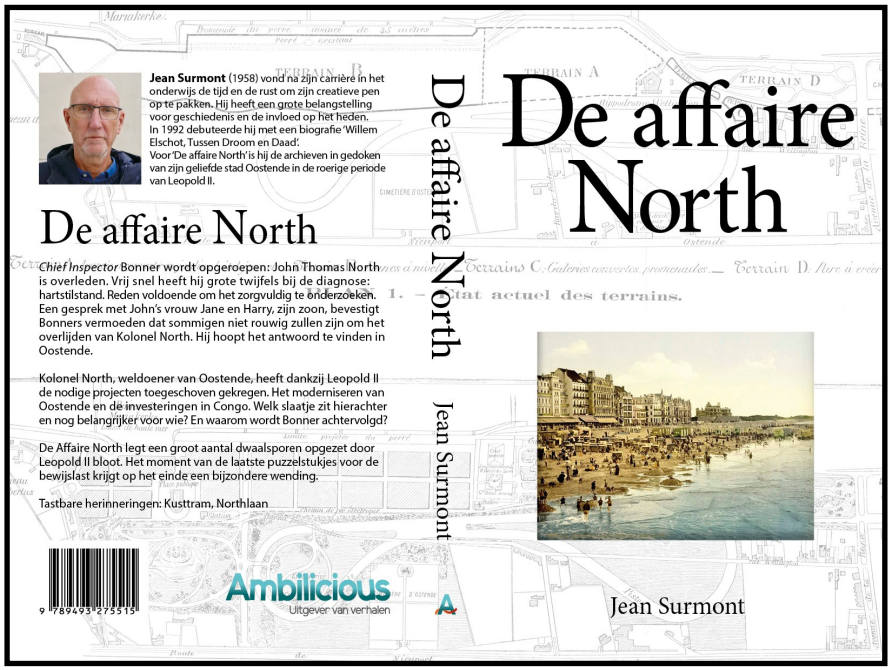

Auteur Surmont en Kathelijn Vervarcke, regisseur bij het Theatergezelschap ‘De Dakbroeders (foto M. Loy)

In ‘De affaire North’ graaft Oostendenaar Jean Surmont naar de belangenbehartiging tussen John Thomas North en Leopold II. Samen deelden ze hun zakelijke interesse voor Congo en stedenbouwkundige plannen met Mariakerke. Het boek boeit niet alleen als een vlot lezende roman maar nuanceert en verheldert meteen de lucratieve relatie tussen de koning en de kolonel.

Velen linken ‘North’ aan de laan of de kusttramhalte in Mariakerke en in het beste geval kunnen de meesten die verkeersas nog geografisch situeren ook. Zoek er alvast geen windstreek achter. Kolonel John Thomas North was een erg gefortuneerde Engelsman die royaal investeerde in het Congo van Leopold II. Als onderpand mag hij de duinen in Mariakerke ‘ontwikkelen’, een luxehotel bouwen en een tramlijn aanleggen. Maar de nitraatmiljardair sterft plots en mysterieus, 53 jaar oud. “Al tijdens mijn burgerdienst was ik gefascineerd door die man en nu de discussies over de figuur van Leopold II weer oplaaien, ook in onze stad, heb ik al langer vragen over zijn inbreng inzake de toenmalige grandeur van Oostende”, aldus oud schooldirecteur en auteur Jean Surmont (64). “In ‘De affaire North’ probeer ik de sfeer op te roepen bij de uitbouw van Oostende als mondain kuuroord, welke rol de koning daarbij speelde en hoe North later vergeten raakte.”

De auteur benadrukt dat hij een factionroman heeft geschreven: fictie en feiten zijn verweven. “Ik wil de lezer aan het denken zetten door historische gegevens uit te vergroten en bij te kleuren. Onwaarschijnlijke plotwendingen blijken uiteindelijk historisch correct en wat vanzelfsprekend lijkt, komt op het conto van mijn literaire vrijheid”, zo nuanceert Surmont zijn bijzonder vlot lezende roman.

Het boek levert meteen ook de grondstof voor de gelijknamige, enkel op de historische feiten gebaseerde podcast in 3 afleveringen op spotify en een toneelopvoering met sprankelende dialogen uit het boek die vrijdag jl. na de boekvoorstelling in De Grote Post in première ging. Voor deze luister- en toneelproductie tekenden De Dakbroeders met regisseur en scenarist K. Vervarcke.
De affaire North is een uitgave van Ambilicious, telt 174 pagina’s en kost 19,95 euro.

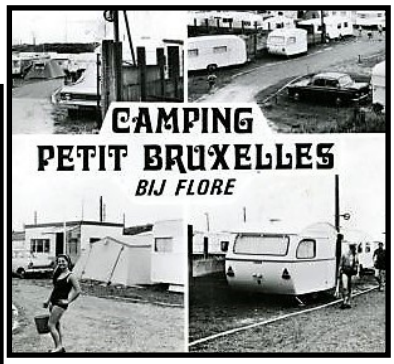
DE PROVINCIE WEST-VLAANDEREN IS GESTART MET DE HERAANLEG VAN DE MDK-ZONE OP HET PROVINCIEDOMEIN ATLANTIKWALL RAVERSYDE IN OOSTENDE.

Het gaat om de zone net ten oosten van het dorp Raversyde, tussen de Duinenweg en een smalle duinengordel langs de Kustlaan. Hierop werden in het verleden campings uitgebaat. Deze gronden werden gekocht door het agentschap voor Maritieme Dienstverlening en Kust (MDK) en in erfpacht gegeven aan de Provincie.

Beeldbank Kusterfgoed - FT/B1937 - stadsarchief

Beeldbank Kusterfgoed > W.N. Stekene—Collectie Els Bloes

Geplande werken

Met de heraanleg van de zone wil de Provincie de **oorspronkelijke vochtige duinpanne** herstellen. **Door vroegere ingrepen van de voormalige camping (Petit Bruxelles) zijn er ophogingen gebeurd.** Daarbij werd vermoedelijk grond vergraven van de duinengordel. De bedoeling is om het oorspronkelijke maaiveld te herstellen. Door het herstel van de oorspronkelijke bodempeilen ontstaat er meer ruimte voor natte natuur. Met de vrijgekomen gronden zal de duinengordel aangevuld worden. Zo wordt de natuurlijke kustverdediging versterkt.

Recreatie

Een wandelpad wordt aangelegd in halfverharding om het oostelijk deel van de Duinenweg te ontsluiten naar de bestaande doorsteek ten westen van het projectgebied. Daarbij wordt een trap in staal voorzien om het hoogteverschil in de duinen op te vangen en een bunker mee te betrekken in het wandeltraject.

De bunker wordt terug ingegraven, zoals hij tijdens de Eerste Wereldoorlog was. Alle later toegevoegde elementen worden hiervoor verwijderd. De binnenruimte van de bunker wordt afgesloten.

De bovenkant van de bunker wordt wel toegankelijk gemaakt en met een balustrade uitgerust. Naast de bunker komen speelelementen die met een knipoog verwijzen naar de houten constructies die er tijdens de oorlog werden geplaatst. Aan de top van de duinuitbreiding is een uitkijkpunt voorzien zodat men een blik van 180 graden kan werpen op de zee en het provinciedomein. Erfgoed, natuur en spelen worden zo op een unieke en natuurlijke wijze met elkaar verweven.

Geschutstelling Batterij Antwerpen
Tijdens de werken werd een mogelijke geschutstelling van Batterij Antwerpen aangetroffen op het terrein. Batterij Antwerpen werd tijdens de Eerste Wereldoorlog gebouwd door de Duitse troepen, net zoals de nabijgelegen Batterij Aachen gelegen op de Atlantikwall Raversyde.
Ze werd samen met andere batterijen ingezet om de haven van Oostende te beschermen en geallieerde landingen te vermijden, maar ook als geschut ter ondersteuning van de troepen op het Westelijk front.

Aanvankelijk stonden er in Batterij Antwerpen 6 stukken geschut, waarvan er in 1917 twee overgebracht werden naar Zeebrugge. In 1918 werd er nog een stuk overgeplaatst naar diezelfde 'Molebatterie' in Zeebrugge. Op het einde van de oorlog hadden de Duitsers nog de bedoeling om het om te vormen tot luchtafweerbatterij, maar dit project werd nooit voltooid. Toen het Belgisch leger er in oktober 1918 aankwam, waren alle stellingen en bunkers leeg. De zes stukken scheepsgeschut stonden in nagenoeg vierkante beddingen opgesteld. Het is een van deze beddingen die nu mogelijk herontdekt werd. Verder onderzoek zal moeten uitwijzen of het effectief tot de Eerste Wereldoorlog behoort, of later gebouwd werd tijdens de Tweede Wereldoorlog.

REPRODUX

Heilig Hartlaan 13

8400 Oostende

059 70 16 12

Fax 059 80 66 57

reprodux@telenet.be

www.reprodux.be

PRINTEN - PLOTTEN

KOPIËREN - DIGITALISEREN

INBINDEN - LAMINEREN

KANTOORARTIKELEN

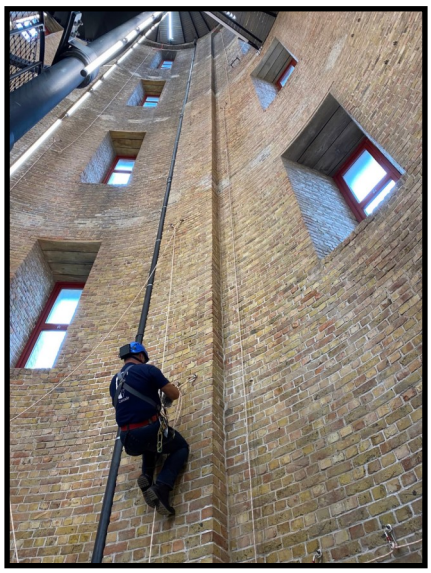
STEMPELS - GRAVEERPLATEN

Kostprijs & termijn
Voor het uitvoeren van de werken voorziet de Provincie een budget van ruim 500.000 euro. De Provincie kreeg hiervoor een Vlaamse subsidie toegekend van ruim 150.000 euro. De werken zullen duren tot maart 2023. Het plan werd in nauw overleg met het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO), Agentschap Natuur & Bos (ANB), en het MDK uitgewerkt. Ook de bewoners en de jeugddienst van Oostende werden betrokken bij het project. Het past binnen de principes van het natuurbeheerplan, opgesteld in 2018 door
ANB. (26.10.2022)

https://www.west-vlaanderen.be/artikel/werken-heraanleg-mdk-zone-op-provinciedomein-atlantikwall-raversyde-oostende-van-start

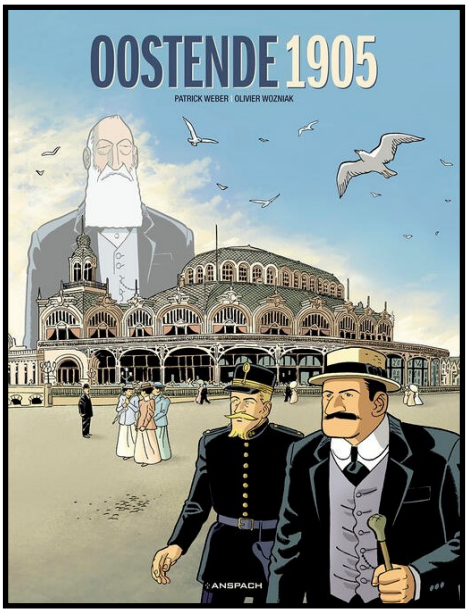

SPELEOLOGIEPARCOURS OUDE WATERTOREN IN GEBRUIK

De voormalige watertoren nabij het Maria-Hendrikapark onderging een grondige renovatie met onder meer een reconstructie van het historische dak. Om na de restauratie ook een duurzame toekomst te geven aan het beschermde monument krijgt de watertoren een extra functie als speleologieparcours.
Aan de binnenkant van de toren zijn klimtouwen aangebracht die samen goed zijn voor een touwenparcours van ongeveer 1 km, zodat het een oefenparadijs is voor beginnende en ervaren speleologen.
Zowel de lokale speleologieclub 'Speleo Cascade' als andere clubs die aangesloten zijn bij officiële speleologiefederaties kunnen gebruik maken van de nieuwe infrastructuur. De grote hoogte van 33 meter is een extra uitdaging voor de meer gevorderde beoefenaars die ook de mogelijkheid hebben om extra klimkoorden op te hangen. Alle speleologietechnieken kunnen hier beoefend worden.
De restauratie is zo opgevat dat in de toekomst bijkomende functies mogelijk zijn. Individueel gebruik van het speleologieparcours is niet toegelaten. Alleen verenigingen die aangesloten zijn bij het Verbond van Vlaamse Speleologen (VVS) of andere officiële speleologiefederaties kunnen gebruik maken van het touwenparcours. Het gebruik door een vereniging die niet is aangesloten kan alleen onder begeleiding van een bij de VVS aangesloten vereniging. Reservatieaanvragen aan Dienst Sport (sportzalen@oostende.be), Sportparklaan 6, Oostende (https://www.oostende.be/speleologieparcours-oude-watertoren-in-gebruik-genomen).

NIEUW STRIPVERHAAL: OOSTENDE 1905

Patrick Weber heeft voor Olivier Wozniak Oostende 1905 geschreven, een puur (facts & fiction!) **detectiveverhaal** waarin koning Leopold II en kunstschilder James Ensor opduiken. Wozniak kennen we nog van **de reeks Alice en Leopold, die zich in het door België gekoloniseerde Congo afspeelt**.
"Oostende, 1905. De badplaats bruist van de activiteit. Koning Leopold II arriveert al snel in de kuststad. De sjah van Perzië, Mozaffar ed-Din, zal de gast zijn van zijne majesteit. De afgezant van de sjah werd vermoord in zijn suite in het Royal Palace Hotel. Vlak voor de aankomst van de koning werden tientallen makrelen voor het koninklijk chalet gedumpt! Het geschenk ging vergezeld van een pamflet gericht aan de 'hoerenmadam' van de koning, Blanche Delacroix. In sommige kringen was de minnares van de koning, die zwanger was van hun eerste kind, niet erg gelukkig met haar bezoek aan Oostende. Het verblijf van de koning in Oostende belooft riskant te worden! Politiecommissaris Hendrikus Ansor is belast met het onderzoek. Hij zal zowel op onderzoek gaan naar de prestigieuze plekken waar de koning gewoonlijk toeft als de minder glamoureuze plekken achter de schermen in Oostende. Onnodig te zeggen dat de koning deze puinhoop een paar dagen voor de komst van de sjah niet waardeert." Na het verhaal volgt een korte geïllustreerde duiding van enkele personages.

Patrick Weber (auteur) & Olivier Wozniak (tekenaar), november 2022, Uitgeverij Anspach, formaat 22 x 29 cm, 56 pagina's, kleur.

MERCATOR KRIJGT NIEUWE LIGPLAATS IN JACHTHAVEN

Het zal even wennen worden, maar het ziet ernaar uit dat het museumschip Mercator in Oostende binnen afzienbare tijd niet meer loodrecht op, maar met de zijkant tegen de kaai aangemeerd zal liggen. De Mercator zou omwille van de veiligheid niet meer loodrecht, maar met de zijkant tegen de kaai aangemeerd liggen.
De als monument beschermde Mercator ligt al sinds 1964, naar aanleiding van de feestelijkheden rond duizend jaar Oostende, voor het stadhuis van Oostende in de jachthaven, op een plek die toepasselijk het Mercatordok als naam kreeg. De imposante driemaster verliet voor het laatst in december 2015 zijn vertrouwde stek voor een restauratie die anderhalf jaar heeft geduurd. Een drietal maanden geleden nam Toerisme Oostende het beheer van het bekende museumschip over. Onderzoek wees uit dat aan het vaartuig opnieuw een aantal dringende werkzaamheden uitgevoerd moeten worden, en zoals zij nu in het dok ligt, zijn die niet mogelijk. Daarvoor rolt het vaartuig bij bepaalde weersomstandigheden soms te veel.

(https://www.standaard.be/cnt/dmf20220920_97707062) - Foto Rudy Laforce

FIGUURTJES ISAAC CORDAL IN FORT NAPOLEON

Isaac Cordal is een Spaanse artiest die aan de universiteit ‘Fine arts’ studeerde en een diploma beeldhouwen behaalde. Zijn 20 à 25cm hoge sculpturen zijn over de hele wereld te vinden. Voor de eerste editie van The Crystal Ship, hét street art festival in Oostende, maakte hij 40 ‘mannetjes” die overal in de stad verschenen en ook soms vlug verdwenen (fans?). Ze zijn weggestopt op gevels van gebouwen, op elektriciteitskabels, afvoerbuizen, barsten in muren en onverwachte plekken die de eenzaamheid en isolatie van de moderne tijd benadrukken. Zijn werk is een kritische reflectie op ons gedrag. De figuurtjes representeren veelal politici en zakenlui, herkenbaar door koffertjes en kostuums. Vaak telefoneren ze en maken ze zich druk > kritiek op het kapitalisme, de ratrace, de economische crisis, de kloof tussen arm en rijk, de klimaatverandering. **In opdracht van Fort Napoleon heeft hij recent tien beeldjes van Napoleon (met VR-bril, smartphone, …) over het fort verspreid. Ze vormen volgens siteverantwoordelijke Ellen Derobaix een meerwaarde voor elke bezoeker.**

‘DE MARINE TERUG IN OOSTENDE’ (3)

PIET DAMAN

In Gidsenblad 2021-1 p14 en 2021-2 p58 verscheen een artikel onder dezelfde titel. De Marine voorziet een relokalisering van enkele onderdelen en er worden nieuwe mijnenjagers gebouwd. De basis te Brugge–St.-Kruis (= het vroegere ‘Centrum voor Marinevorming’) zal verdwijnen. Er komt een centralisatie van de scholen onder één koepel: de ‘Naval Academie’ (NAC) in Oostende. Het projectoffice is er al twee jaar geïnstalleerd. De komende jaren zullen 300 medewerkers het onderricht verzorgen en men verwacht evenveel studenten. Vijf scholen dienen herleid te worden tot één moderne NAC. Dat zijn de binationale school Eguermin, al op de campus Oostende en de vier scholen van Brugge: de navigatieschool, de technische school, de binationale kokschool en de brandbestrijdingsschool. De opleidingen die actueel in St.-Kruis gegeven worden zullen naar Oostende gehaald worden, waar de huidige accommodaties uitgebreid en vernieuwd worden. De basis militaire (‘eerste’) opleiding gebeurt elders in België (Intermachten). De installaties voor de praktijklessen van de brandbestrijding en ‘damage control’, nu in de bossen Ryckevelde (Oedelem) zullen wellicht ‘verhuizen’ naar de regio Antwerpen. Dat is ook zo voor de vorming koopvaardij en brandweerkorpsen.
De focus van het Masterplan is 2030 maar in de eerstvolgende jaren vinden er al veranderingen plaats. Er komen belangrijke infrastructuurwerken in Oostende. Een eerste realisatie is de bouw van een grote simulator voor de mijnenbestrijding. De nieuwe mijnenjagers gebouwd door de Naval Group worden uitgerust met de specifieke tools ontwikkeld door **ECA Robotics** en geproduceerd in Oostende (vanaf september 2022) . De (BE & NL) scheepsbemanningen zullen opleiding en training krijgen in Oostende en ook in Zeebrugge waar de MOST opereert. Dit is de binationale (BE en NL) eenheid voor training en certificering van mijnenbestrijdingsschepen, waar ook andere NAVO-landen hun schepen naar toe sturen).
Eén van de uitdagingen van de Naval Academie ligt in de digitalisering en ‘blended learning’ - een combinatie van online leren en contactonderwijs - om de snelle technologische evolutie, robotisering e.d. te beheersen, o.m. onderhoud op afstand, simulatietechnieken enz. Een bestendige bijscholing is vereist. De NAC is het expertisecentrum van de Marine en streeft naar een goede samenwerking met andere opleidingscentra, overheidsinstellingen en bedrijven. Dat is actueel gerealiseerd in diverse domeinen met Ostend Science Parc (marine @UGent), Maritime Competence and Career Center (=MC3 met VDAB , Maritime Campus Antwerp en MDK), contractanten Naval Group en SERCO. De oplevering van de eerste van de twaalf nieuwe mijnenjagers, de M940 ‘Oostende’, is voorzien voor 2024. Dan volgen de M840 ‘Vlissingen’ in 2025, de M941 ‘Tournai’ en de M841 ‘Scheveningen’ in 2026. Voor België zijn nog voorzien de M942 ‘Brugge’, de M943 ‘Liège’, de M944 ‘Antwerpen’ en de M945 ‘Rochefort’.

Kiellegging ‘M940 Oostende’ (Concarneau, Frankrijk)
Achter de maquette: divisieadmiraal Jan De Beurme & burgemeester Bart Tommelein

ECA Robotics Oostende

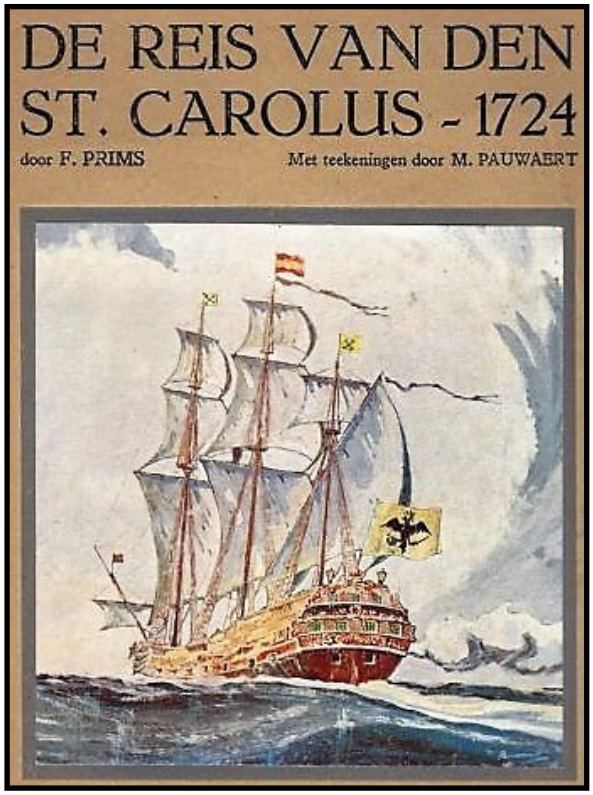
Fabriek op de voormalige site van de scheepswerf ‘Beliard Crighton’ die eigenlijk heette ‘Ateliers de Réparation et Chantiers Beliar, Crighton & Co’, opgericht in 1877 in Antwerpen; ging in 1994 failliet. Er werken voorlopig 15 mensen, op termijn 25 en later 50. Actueel is er een bestelling van een honderdtal onderwaterdrones voor de Belgische en Nederlandse Marine. Er zijn acht types drones in drie soorten: 1) opsporen en in kaart brengen locaties 2) uitgerust met camera voor het in beeld brengen van het type ‘mijn’ 3) met (te droppen) lading om de mijn gecontroleerd tot ontploffing te brengen.

Foto’s > https://www.ecagroup.com/en/business/eca-group-exail-signs-mou-mission-systems

NAMEN DER SCHEPEN DIE VAARDEN ONDER DE VLAG VAN DE OOSTENDSE COMPAGNIE, TUSSEN 1723 EN 1727 BIJ HUN REIZEN NAAR HET OOSTEN.

GEORGES RUYS

De **'St.-Carolus'** was eerder de 'St.-Franciscus Xaverius', gebouwd in Holland, 400 ton, bewapening 30 kanonnen, aangekocht door de Compagnie te Oostende in 1723 van de Gentse reder Jacques Maelcamp voor 28.500 gulden, bemanning 75 man.
Voer de eerste reis naar het oosten onder vlag der Compagnie met kapitein Michiel Cayphas die tevens admiraal was van de drie schepen die de reis uitvoerden: de 'St.-Carolus', de 'Arent' en de 'Heilige Elisabeth'. Onder zijn bevel op de 'St.-Carolus' waren de officieren Jean Ray, L. Mynders en P. de Reuse en zes raadgevers. Het schip was toen bewapend met 26 stukken geschut.

De **'Arent'** werd gebouwd in Engeland, 350 ton, was eerder de 'Wirtenberg' en reisde tussen 1719 en 1720 onder die naam naar China, waarna het daarna tot de 'Graeve de Lalaing' werd herdoopt en vervolgens aangekocht werd te Oostende in 1723 van Pierre de Potter een stroman van een consortium voor 10.300 gulden. Bemanning 75 man, bewapening 26 kanonnen. Herdoopt naar 'Arent'. De kapitein was Nicolas Carpentier die later burgemeester van de stad Oostende zou worden van augustus 1740 tot oktober 1745.

De **'Heilige Elisabeth'** was eerder de 'Stadt Brugghe', gebouwd in Holland, 400 ton, bewapening 22 kanonnen, aangekocht te Amsterdam in 1723 van de Amsterdamse reder Bernard Van der Grift voor 25.800 gulden. Bemanning 75 man. Kapitein was Balthasar Roose.

De drie schepen hadden elk een Belgische kapitein maar de bemanningen waren meestal buitenlanders omdat veel Vlaamse matrozen eind 16de eeuw uitgeweken waren naar het meer welvarende Duinkerken dat ook een beter haven bezat. Maar men kon als zeeman Oostendenaar worden mits de betaling van 1 kroon. Een matroos verdiende 14 gulden per maand en werd uitbetaald op het einde der reis. Bij desertie of overlijden werd niets uitbetaald.
Lading bij vertrek: 129 zilverstaven en zilveren munten ter waarde van 70.000 kronen, 48.252 mark, 10.166 dukaten en 7.500 Vlaamse kronen en 160 blokken lood, in China zeer gegeerd en tevens een ballast voor de schepen.
De totale onkosten van deze drie schepen bedragen 1.564.000 gulden, meer dan de helft van het kapitaal van de Compagnie.

De drie schepen verlieten Oostende op donderdag 10 februari 1724. Op 27 maart legt de 'St.-Carolus' aan in de baai van Porto Praya in St.-Jago op de Kaapverdische Eilanden. Over Cabelon gaat het naar de monding van de Oegli (=de zuidelijke arm van de Ganges) waar op 3 augustus bij een hevige orkaan het schip zijn masten verliest en zijn roer. Bij het verlaten van het wrak verliezen elf bemanningsleden het leven, waaronder de tweede luitenant, de aalmoezenier en de scheepsdokter.

db

De ‘Arent’ en de ‘Heilige Elisabeth’ hadden meer geluk .Ze komen na 6 maanden aan te Macao en op 15 augustus varen ze de Tigris door en leggen ze aan in Wampou, een haven in Kanton waar de retourlading, 3.000 kisten met porselein, thee, parels en zijde, wordt aangekocht en de terugreis wordt aangevat op 19 december 1724.
De kapitein van de ‘Elisabeth’ overlijdt op zee en wordt vervangen door Philippe Perrenot. Aangekomen in Oostende worden de ladingen op het stadhuis verkocht. Er rest een netto winst van 1.257.697 gulden, wat het verlies van de St.-Carolus ruim compenseert.

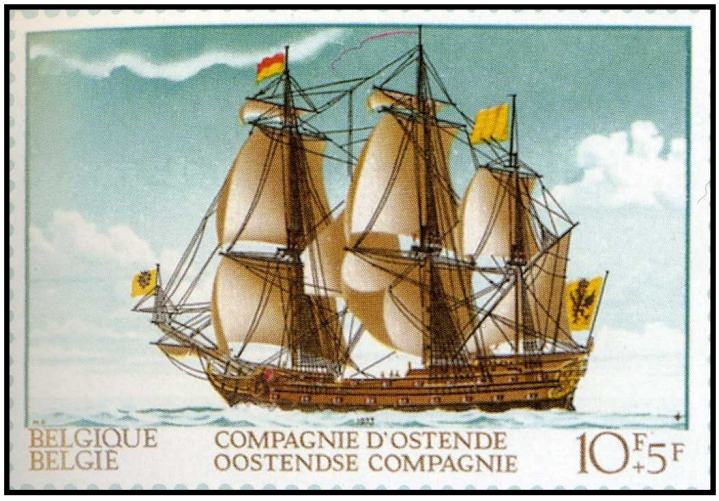
De volgende reis vertrekt op 20 januari 1725 en wordt opnieuw door drie schepen uitgevoerd en gaat naar India.
De **‘Keyserinne’** was eerder de ‘Twee gebroeders’, gebouwd in Holland, 400 ton, bewapening 28 kanonnen, aangekocht in Amsterdam in 1724. Kapitein is Franciscus Declerck.
De **‘Marquis de Prié’** was eerder de ‘Stadt Gendt’, gebouwd in Engeland, 400 ton, bewapening 28 kanonnen. Kapitein is Flandrien.
Op 7 augustus 1725 zijn beide schepen terug.
De **‘Carolus Sextus’** vertrekt naar Bengalen en is terug in Oostende op 18 juli 1726 met een rijke lading. De **s**chip was eerder de ‘Elisabeth’, 400 ton, gebouwd in Holland, aangekocht in Oostende in 1724, bewapening 26 kanonnen,. Bemanning 84 man. Kapitein is Jacob de Winter.

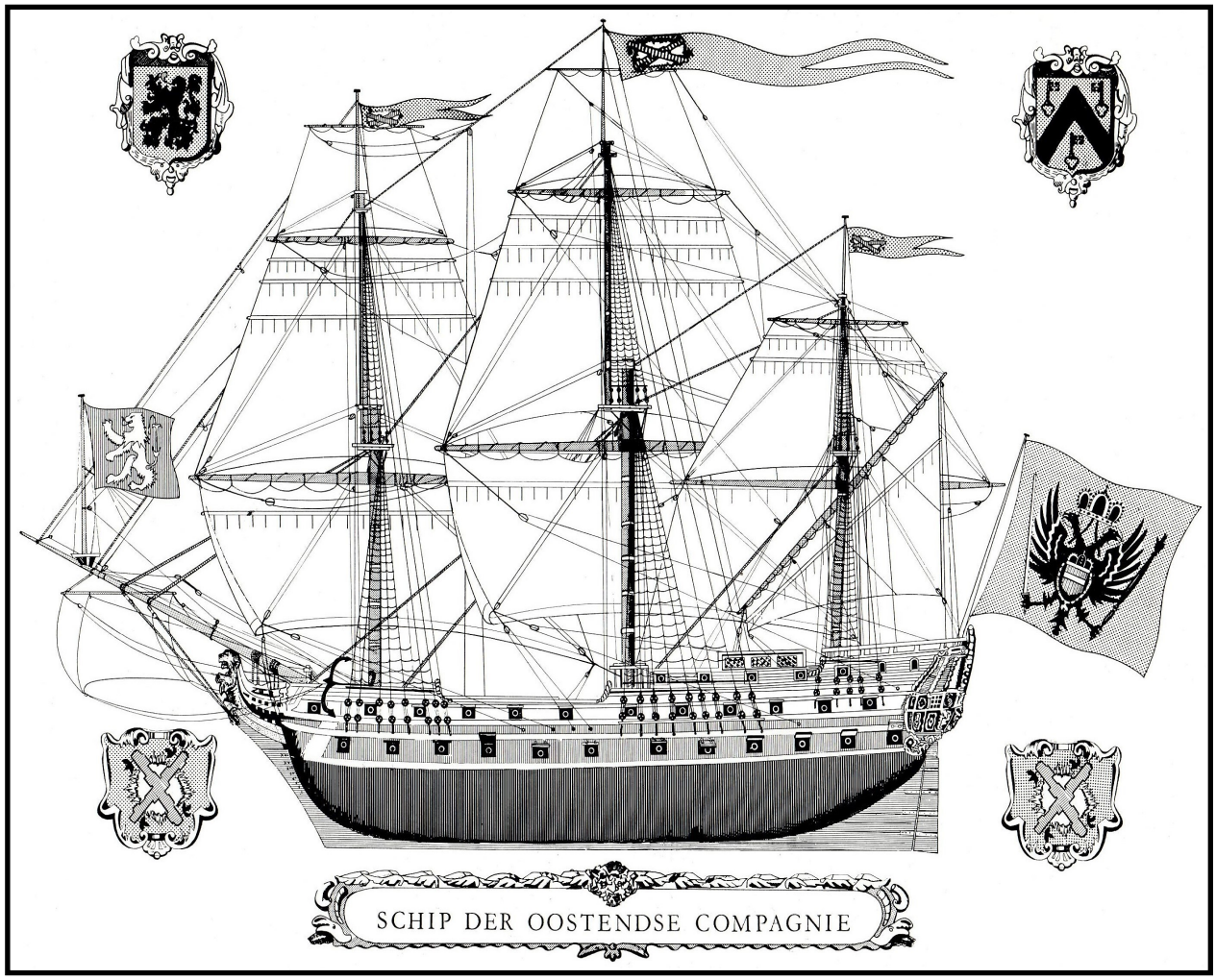
Een volgende expeditie door de Compagnie, **in februari 1726**, bestaat uit de ‘Hoope’ en de ‘Peys’. De **‘Hoope’** was eerder de ‘L’Espérance’, gebouwd in Holland en aangekocht te Amsterdam, 250 ton, bewapening 20 kanonnen. De kapitein is Sauvage.
De **‘Peys’** was eerder de ‘Andrey’, de ‘Carteret’ en de ‘Stadt Napels’, gebouwd in Engeland, 400 ton, bewapening 28 kanonnen, aangekocht te Amsterdam in 1725. Kapitein is Mac Donnel.
De totale bemanning bestaat uit 189 man aangevuld met 40 soldaten.

Gevolgd door een vaart van de ‘Tygher’, de ‘Arent’ en de ‘Leeuw’ naar China **eveneens in februari 1726.**
De **‘Tygher’** was eerder de ‘Guilelmo’ en de ‘Le Compte de Toulouse’, gebouwd in Holland, 250 ton, bewapening 28 kanonnen, aangekocht te Amsterdam in 1725. Kapitein is Pronckaert.
De **‘Arent’** (zie boven) later met kapitein Jan de Waele.
De **‘Leeuw’** was eerder de ‘Prince George’, gebouwd in Engeland, 400 ton, bewapening 27 kanonnen, aangekocht te Londen in 1725. Kapitein is Jacques Larmes.

Een laatste reis van de Compagnie werd uitgevoerd door de ‘Concordia’ en de ‘Marquis de Prié’ naar China. Ze doen er 18 maanden over en zijn zo zwaar geladen dat ze de haven van Oostende niet kunnen binnenlopen en deels in zee hun lading dienen over te laden op kleinere schepen.
De **‘Concordia’** werd gebouwd in Hamburg, 600 ton, bewapening 30 kanonnen, aangekocht te Oostende in 1726. Kapitein was Gilles Reyngoet.
De **‘Marquis de Prié’** (zie boven) had als kapitein G. de Brouwer.

Bronnen
1 Stadsarchief Antwerpen, Fonds van de Oostendse Compagnie.
2 Koninklijke Bibliotheek Brussel - Handschrift 12552
3 F. Prims, De reis van den St.-Carolus, 1926
4 Max Servais, De Expedities van de Generale Keijserlijcke en Koninklijcke Indische Compagnie gevestigd in de Oostenrijkse Nederlanden genaamd De Oostendse Compagnie, -Tijdschrift van het Gemeentekrediet van België, 1962

Tekening uit: Max Servais, De Expedities van de Generale Keijserlijcke en Koninklijcke Indische Compagnie gevestigd in de Oostenrijkse Nederlanden genaamd De Oostendse Compagnie, Tijdschrift van het Gemeentekrediet van België, 1962, p17

REIZEN
AZURIET
UW REIS-ONZE PASSIE

Van Iseghemlaan 108
Oostende

info@azuriet.be

059 51 49 51

www.azuriet.be

REVEIL EDITIE 2022 IN STENE

DIRK BEIRENS

1 INTRO

Voorgeschiedenis Reveil

2012. In de West-Vlaamse gemeente Deerlijk stierven onverwacht een paar jonge gasten in een heel korte periode na elkaar. Eén van hen was Robbie Van Eeckhout, rockgod bij de band Highway Jack. Collega-muzikant Pieter Deknudt schreef een lied voor zijn overleden muziekmaat. Het viel hem op dat er weinig plannen werden gemaakt om rond 1 november Robbie te herdenken. Hij wilde het lied graag spelen op de begraafplaats maar was bang om mensen tegen de borst te stuiten. "Muziek? Op de begraafplaats? Is dat wel respectvol?"

De allereerste Reveil

Maar voor Deknudt was de Robbie-song spelen voor Robbie net het meest respectvolle dat hij kon doen voor z'n maat. Hij zocht enkele medestanders. Samen besloten ze om het project 'Reveil' te noemen. Om 17 uur zouden ze een eerbetoon geven aan de vergeten graven van de lokale begraafplaats. Omdat dan de zon onderging en de lichtjes tot leven zouden komen. En om zo weinig mogelijk passanten te storen. Dus stonden ze een poos later op de begraafplaats. Voor een 300-tal nieuwsgierige toeschouwers. Met knikkende knieën. Bang hoe de mensen het zouden aanvoelen. Want het laatste wat ze wilden, was mensen storen bij hun bezoek aan de begraafplaats. De band speelde hun eerste Gm-akkoord. De heemkring vertelde er enkele lokale levensverhalen. De fanfare verspreidde hun serene kopergloed. En het voelde goed.
(https://www.reveil.org)

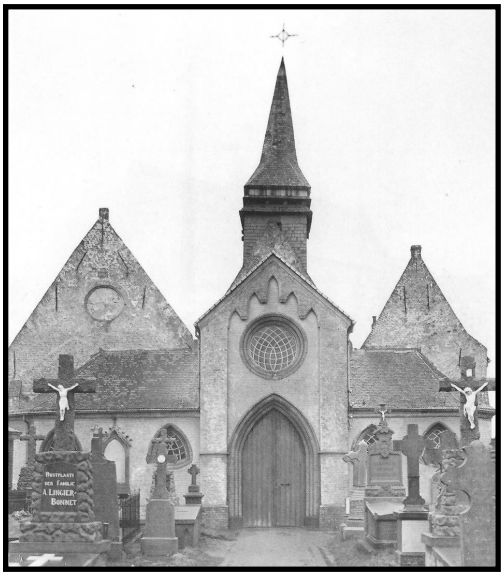

Op 1 november 2022 (16 - 17.30 uur) vond de ZESDE editie van REVEIL plaats in en rond de Sint-Annakerk in Stene-Dorp. Daarmee begint de reveilcyclus van de vijf Oostendse begraafplaatsen opnieuw. Kwamen achtereenvolgens aan bod: kerkhof Stene (2016) – (oude) begraafplaats Paster Pype aan de Nieuwpoortsesteenweg (2017) – (nieuwe) begraafplaats Stuiverstraat (2018) – begraafplaats Zandvoorde (2019) – geen reveil wegens corona (2020) – kerkhof Duinenkerk (2021).

De Sint-Annakerk. Anna was de moeder van Maria. De heilige Anna is van heel wat groepen de patrones, haar feestdag is 26 juli en ze wordt aanbeden bij vruchtbaarheidsproblemen, zwangerschappen, lastige kinderen, algemene droefheid, voor een gelukkig gezin en om genezing.

DE KERK

De Sint-Annakerk, beschermd sedert 1983, is een **hallenkerk**, een kerk met meerdere beuken.
De geschiedenis is uiteraard een aaneenschakeling van gedateerde feiten, voorvallen en ingrepen. Van een oudste houten kapel omstreeks 1070 evolueerde het religieuze gebouw naar een stenen kerk. De oorspronkelijke noordbeuk (in zeerichting) is de oudste van omstreeks1250, dan kwam de middenbeuk ertegen in de jaren 1350 en de rechterbeuk pas in de jaren 1600.
Na het Beleg van Oostende moest de hele kerk heropgebouwd worden. Zie het jaartal 1625 dat in de noordbeuk staat. Na vele restauraties kreeg de voorkant in 1846 een portaal en een voorgebouw met doopkapel. Tijdens WOI gebruikten de Duitsers de kerk als paardenstal en soldatenlazaret. Heel wat kleine en ingrijpende restauraties zoals die van 1986 volgden.

HET KERKHOF maakt deel uit van het beschermd dorpsgezicht sinds 1995.
Het lag oorspronkelijk volledig rond de kerk en is omzoomd door Canadese populieren en een ligustrumhaag. Je vindt nog een stuk van de witgekalkte bakstenen kerkhofmuur aan de Klaverstraat. Het kerkhofdeel voor de kerk, nu parking werd vanaf 1969 ontruimd, de graven kregen een nieuwe ligplaats in de hoek tegen de molen. Het oorspronkelijke monument der gesneuvelden, ook voor de oudstrijders, de politieke gevangenen en weggevoerden, werd vernieuwd en geüpdatet en bevindt zich nu rechts vooraan. De eerstesteenlegging gebeurde nog door de laatste burgemeester van Stene Maurice De Witte enkele dagen voor de officiële fusie met Oostende op 1 januari 1971.

Uit A. Van Caillie, 'Oud Oostende in beeld 3' (1987), blz.199

Op het kerkhof zijn zones aanwezig zoals **graven en grafkelders met vergunning**. Nu zie je borden bij de perken en/of stickers op de graven met de melding dat ze – zoals dat heet – teruggenomen zullen worden, omdat de vergunning verlopen is of het graf er verwaarloosd bij ligt.
Hier liggen twee van mijn overgrootouders nu op de eerste rij naast de kerk. August Beirens verdronk hier in de Zomerloop, niet de naam van een café, maar voor het overdekte geleed achter en langs het kerkhof. Ook twee van mijn betovergrootouders uit Nederlands & Belgisch Limburg liggen hier in de zone tegen de molen. Maar de graven zijn bestickerd en zullen ooit verdwijnen.
Wat verder in het zuidwestelijke deel vind je een **urnenveld** met vierkante platen (de rustplaats van mijn schoonvader), een **columbarium of urnenmuur** (waar sedert 2016 mijn schoonzus rust) en **een strooiweide met 4 rouwzuilen**, waar mijn familie in 2015 vaders as en een naambordje aan toevertrouwde.

Al jaren doet het de ronde dat **DE WEG NAAR DE HEMEL DOOR STENE-DORP loopt, OMDAT heel wat OOSTENDSE KLOOSTERORDEN** hier hun laatste rustplaats kregen. **Ik ben niet zeker of mijn overleden familie uit die volle overtuiging hier wenste begraven, geborgen of verstrooid te worden.**

Een merkwaardige formulering als tussendoortje
Uit 'Reglement voor den dienst der begravingen vastgesteld door den Steense gemeenteraad in zitting 21 oktober 1897' , artikel 16: "elk lijk zal in eenen afzonderlijken put gelegd worden, de putten zullen gemaakt worden op de plaatsen door den burgemeester uitgesteken."

Dank aan de heemkring 't Schorre Steene en vooral aan dhr. Daniël Deschacht voor zijn hulp bij het uitwerken van deze reveileditie en de inzage in de brochure 't Kerkhof van Stene van 2011.

Het muzikale gedeelte werd (grandioos) verzorgd door Sil Persoon & Bernd Ovenden, leerlingen van Yves Fernandez, leraar verbonden aan het Conservatorium aan Zee. Sil & Bernd traden met trompet zowel solo als in duet op. (zie foto)

2 DE WANDELING DOOR HET KERKHOF MET DUIDING VAN ENKELE BEGRAVEN PERSONEN (selectie in dit gidsenblad - foto's D. Beirens)

ANONIEM GRAF CARPE DIEM

Op het eerste gezicht eigenaardig **Carpe Diem of Pluk de dag** op een anoniem graf … MAAR hier kunnen we carpe diem verbinden met **memento mori**, wat betekent: **denk eraan dat je moet sterven** en dan klopt het wel: we hebben één zekerheid in het leven … dat we dood gaan, over hoe en wanneer hebben we niet veel te zeggen. Als je jong bent, sta je er niet bij stil dat het leven eindig is, tijd zat om wat uit te stellen, maar bewust zijn van je sterfelijkheid kan je misschien intenser doen leven. Sommigen stellen heel wat uit tot hun pensioen … eindelijk nu kunnen we van alles doen wat we ons vroeger ontzegden .. maar dan slaat het noodlot toe. **Even bezinnen over carpe diem en memento mori kan geen kwaad: om gelukkig te leven, moet je aanvaarden dat het leven kort is en de dood er deel van uitmaakt.**
In deze zone ligt ook **het ereperk van de oud-strijders van beide wereldoorlogen met uniforme grafplaten in zandsteen**. Er is ook een uitbreiding verder op het kerkhof.

ZUSTER BENEDICTA

Hier liggen twee zwartzusters: directrice **zuster Benedicta** (1927-2019) van het ziekenhuis HEILIG HART tot aan de fusie met Sint-Jozef gerealiseerd in AZ DAMIAAN en zuster Veva Verhelst (1943-2019)
Op de grafsteen staat: zwartzusters van Bethel o.s.a. (het huis van God en in Brugge 'bij de kastanjeboom'), **zo heetten de zwartzusters tot ongeveer 1500; o.s.a.** = orde van Sint-Augustinus.

Na de pestepidemie van 1360 vestigden zusters zich in de Kastanjeboomstraat dicht bij de O.-L.-Vrouwekerk in Brugge. Door verzorging van zieken aan huis kwamen de zusters eeuw na eeuw tegemoet aan de meest schrijnende noden van de tijd: vooral de dienst aan zieken, o.a. mensen die te lijden hebben aan pest of andere epidemische ziekten (de geschiedenis herhaalt zich), zelfs door het begraven van doden

Van 1927 af moest de thuiszorg geleidelijk aan wijken voor de ziekenverpleging in de instellingen. De ziekenhuizen ontstaan: Sint-Franciscus Xaveriusziekenhuis te **Brugge** nu Campus van AZ St.-Jan, Heilig Hartziekenhuis te **Oostende** nu AZ Damiaan en AZ Sint Augustinus te **Veurne**, nu AZ West. Gaandeweg kreeg ook de bejaardenzorg in Oostende en Veurne haar plaats: Sint Monica Oostende - Maria Troost Veurne; vanaf 1966 trokken ook een aantal zwartzusters naar Brazilië.

Eigenlijk is links van de Sint-Annakerk de begraafplaats der Zwartzusters van Oostende, naast die van de paters Dominicanen en de zusters van de Heilige Jozef. De zwartzusters werden er begraven vanaf 1856, de laatste bijzetting gebeurde in 2013.
Op de grafsteen staat ook het logo en het motto van de zwartzusters**.** Het **logo bestaat uit de kastanjeboom en de pelikaan die, nestelend in de kruin, zijn jongen voedt.** De pelikaan is zinnebeeld van de alles-offerende (moeder)liefde. De lijfspreuk of het motto is '**Bonos Fructus Facere',** Latijn voor **goede vruchten voortbrengen**", een latere toevoeging die verwijst naar het Mattheüs-evangelie.

DECEMBER 1997; Na een loopbaan van veertig jaar in het Oostendse Heilig Hartziekenhuis, waarvan 35 jaar als directrice, werd zuster Benedicta uitgebreid in de bloemetjes gezet naar aanleiding van haar pensionering. Ze werd in 1927 geboren in Rekkem als Marie-Thérèse Vanwildemeersch. Na haar lager middelbaar onderwijs ging Marie-Thérèse gedurende drie jaar werken bij de Zwartzusters in Brugge, waar ze bij haar tante mee mocht helpen bij de patiëntenverzorging.. Thuis durfde ze niet opbiechten dat ze graag religieuze wilde worden, zodat ze haar plan om verpleegkundige studies aan te vatten tijdelijk opzij diende te zetten.. In 1949 trad ze dan in bij de Zwartzusters te Brugge en werd ze zuster Benedicta. Ze werd verpleegster en tot haar eigen consternatie in 1962 aangesteld tot directrice van het Heilig Hartziekenhuis. In 1972 werd de eerste steen gelegd van een nieuw ziekenhuis op de locatie van het huidige AZ Damiaan. In 1977 werd het nieuwe Heilig Hartziekenhuis operationeel. Zuster Benedicta was een bezige en zorgzame directrice,

(https://www.zwartzusters-bethel-brugge.be & Johan Vergaerde, "Directrice neemt afscheid van H.Hartziekenhuis" in Krant van West-Vlaanderen, De Zeewacht, 2 januari 1998.)

VLIEGENIER ANDRE DEBRUYNE

In dit graf liggen onderluitenant-vliegenier André Debruyne, zijn ouders en zijn broer.
Als toegepaste funeraire kunst wordt de GEVALLEN ICARUSFIGUUR, een werk van de gekende Oostendse kunstenaar ROLAND DEVOLDER afgebeeld. Onderluitenant-vliegenier Debruyne André is neergestort op 4 maart 1963 met zijn F-84F Thunderstreak (een Nederlands toestel) te Helchteren. Gedurende een oefening op het schietveld van Helchteren vloog hij te laag, raakte het doelwit waarna hij te pletter stortte. Hij was 26 jaar jong.

ONDERZOEKSJOURNALIST PASCAL DECROOS EN ZIJN VADER

Pascal Decroos werd geboren in Oostende op 20 april 1964 en overleed te Brussel op 2 december 1997 in een zwaar verkeersongeluk toen een wagen frontaal op hem inreed. 33 jaar jong was hij. Het opschrift "Ik volg je onder kroonluchters en ornamenten" … is een zin uit een gedicht dat zijn toenmalige vriendin troost bood.
In 1989 werd hij de eerste werknemer van Paul Jambers en werkte mee aan reportages voor *Telefacts*. In 1990 werd hij zelfstandig. Hij ging freelance filmen voor de TV1- programma's 'Het ei van Christoffels' en 'NV De Wereld'. Hij was een journalist met bijzondere ideeën. Samen met Ludo Poppe houdt hij in 1993 Productiehuis Kanakna Documentary boven de doopvont. De documentaires van dit productiehuis brengen de gevolgen van oorlog en uitbuiting in beeld en analyseren vaak veronachtzaamde problemen van de moderne tijd. De spraakmakende reportages gingen over o.a. Marokkaanse straathoekwerkers, Afrikanen die ondergedoken leven bij Vlaamse gezinnen of de tuchtproblemen waarmee leraars tegenwoordig kampen, enz. Tijdens zijn professionele loopbaan bouwde Pascal Decroos een reputatie op als kritisch, inventief televisiejournalist. Zijn credo was: niet meedrijven in de oppervlakkige nieuwsstroom, maar onderduiken. Geen snelle conclusies trekken, maar zoeken en tasten tot je de waarheid gevonden hebt. **In zijn naam werd in 1998 het Fonds Pascal Decroos opgericht, een vereniging die onderzoeksjournalisten financieel steunt.** Geregeld worden op tv documentaires uitgezonden gesteund door dit fonds.

(https://nl.wikipedia.org/wiki/Pascal_Decroos +
https://www.fondspascaldecroos.org/nl)

STAD OOSTENDE MIST 'DE BOOT' …

VOOR DE TWEEDE KEER

ERWIN MAHIEU

(intro door redactie) Vrt radio 2 op 14 januari 2022: "In de buurt van de Torhoutsesteenweg en het Mac Leodplein worden oude appartementen afgebroken. 70 jaar geleden, toen die appartementen werden gebouwd, zijn restanten van een boot gezien. Dat is ook gedocumenteerd, maar opgravingen zijn er nooit uitgevoerd. Er is sprake van dat het misschien om een Romeins schip of een Vikingboot gaat."

Over deze 'boot' werd in 1952 en 1953 één en ander gepubliceerd en aan de hand van deze gegevens kon de exacte ligging en diepte van deze vondst achterhaald worden. Het artikel dat in 'De Plate' verscheen heb ik op 6 maart gemaild aan de burgemeester en alle schepenen van stad Oostende. Op 7 maart heb ik het artikel ook gestuurd naar de 'Team Archeologie – afdeling Onderzoek en Bescherming' van het 'Agentschap Onroerend Erfgoed' van de Vlaamse overheid. Het agentschap reageerde onmiddellijk! Aan de hand van de gegevens uit het artikel werd besloten een nieuw terreinonderzoek te plannen op de aangeduide plaats en diepte. Het nieuwe bodemonderzoek met staalname ging door op 8 april. Er werden op de plaats waar 'de boot' zich moest bevinden zorgvuldig zeven plaatsen aangeduid om bodemstalen te nemen. Ik geef het toe: het was spannend! Maar al heel snel merkten we 'pakketten' hout op in de boorkernen (afb. 1). De stalen werden genomen op een diepte tussen 7 en 9 meter. Tijdens het bekijken van de boorkernen kon ook een scherf vaatwerk aangewezen worden!

Afbeelding 1. Boorkern met duidelijk zicht op een pakket 'hout'. Achteraf werd in het lab vastgesteld dat het eik is uit de 15de eeuw (foto Erwin Mahieu – 8 april 2022)

‘Hout’ vinden op de aangeduide plaats en diepte is één zaak, maar welk soort hout is het en wat is de ouderdom? Labo-onderzoek zal moeten duidelijkheid brengen. Er werd ook met een aantal Europese experten overleg gepleegd om nog beter te weten wat er precies in Oostende gevonden was.
Op 14 juni vernam ik dat het hout in de bodemstalen eik was. Een paar dagen later werd de info nog interessanter. In het hout waren tapgaten aangetroffen waar de tappen nog aanwezig waren. Een bevestiging dat het hier wel degelijk om scheepshout ging! **Het hout dateert uit de 15de eeuw waardoor het duidelijk werd dat het geen Vikingschip was, noch een Romeins schip maar een schip uit de Bourgondische periode.** Dat plaatst de vondst in een volledig andere context. Vóór de 15de eeuw beperkte de haven van Oostende zich tot een kleine geul ten westen van de stad waar slechts vissersschuiten konden binnenvaren. In het begin van de 15de eeuw was er een grotere geul ontstaan, die in 1445 met toelating van Philips de Goede tot een nieuwe haven werd uitgebouwd. Enkele jaren voordien (1443) had men ter vervanging van een oud kanaal een nieuwe waterweg gegraven, de Nieuwe Oostendse Watergang die een verbinding tot stand bracht tussen de haven en de Ieperleed. De Ieperleed vormde een zeer belangrijke verbinding tussen de twee grote West-Vlaamse handelscentra uit de Middeleeuwen, Brugge en Ieper. Via de Nieuwe Oostendse Watergang konden vrachtschepen vanuit Oostende het hinterland bereiken! De ouderdom, de ligging en de diepte van het schip wijzen erop dat het wrak in de bedding ligt van de Nieuwe Oostendse Watergang waar later, na het Beleg van Oostende, de Sint-Catherinakreek zich in ontwikkelde.
Daarom werden op 17 juni ll. op de site vijf bijkomende bodemstalen genomen om beter inzicht te hebben op de stratigrafische opbouw van het terrein. Zowel in ‘De Zeewacht’ van 15 augustus 1952 als in ‘Het Nieuwsblad van de Kust’ van 22 augustus 1952 wordt gewag gemaakt van scherven vaatwerk en steengoed in het schip. Op 8 april ll. werd tijdens een eerste snelle visuele controle in een boorstaal een 15de-eeuwse scherf aangetroffen. Het hoeft dus geen betoog dat het schip uit de Bourgondische periode voor Oostende, maar ook voor maritiem Vlaanderen, archeologisch hoogst waardevol is. Het schip is door zijn archeologische context en ‘bijvondsten’ een 15de-eeuwse tijdscapsule. In 2021 vond in het ‘Natuurpak Zwin’ de expo ‘Verdwenen Zwinhavens’ plaats. Op deze expo werden de historische inzichten van deze streek, verworven door o.a. archeologisch onderzoek, op een bijzondere wijze aan het publiek voorgesteld. Bij de expo hoort ook een boek. Op pagina 109 lees ik “…dat er helaas in het Zwin nog geen scheepswrakken voor de late middeleeuwen zijn opgegraven”. Dit onderstreept nogmaals hoe uniek en uitzonderlijk de vondst van het schip
uit de ‘Bourgondische periode’ in Oostende wel is! Rond 27 juni ll. krijgt de pers ‘lucht’ over wat er precies gevonden is op het bouwterrein aan de Torhoutsesteenweg 133. De waarde van de vondst wordt in alle kranten en persberichten bejubeld. Maar unisono berichten de kranten dat de vondst ter plaatse, of ‘in situ’ zal bewaard worden! Er wordt zelfs beweerd dat dit altijd (?) de voorkeur wegdraagt bij archeologische vondsten?! Deze bewering kan enkel opgaan als er de garantie is dat archeologische artefacten, en archeologische ensembles niet zullen beschadigd of vernield worden (art. 5.1.1. van het onroerend erfgoeddecreet). Mijn inziens hier moeilijk hard te maken als men weet dat er op de plaats van de vondst een appartementsgebouw op paalfunderingen (afb. 2) zal worden opgericht!

Afbeelding 2. Zicht op de resem gewapende paalfunderingen op plaats waar het schip uit de Bourgondische periode zich bevindt (foto Erwin Mahieu – 1 juli 2022)

Schepen Kurt Claeys (bevoegd voor o.a. bouwvergunningen én onroerend erfgoed) haast zich naar het bouwterrein en poseert voor een foto in 'De Zeewacht' van 1 juli. Op pag. 5 van de krant lezen we: '…de vondsten worden nu veilig gesteld…' (dixit schepen Kurt Claeys). Daarnaast wordt er ook beweerd dat het funderingsplan van het appartementsgebouw werd gewijzigd, zodat de locatie waar het scheepwrak zich bevindt, zoveel mogelijk wordt ontweken.
Ook minister Matthias Diependale (bevoegd voor wonen én onroerend erfgoed) reageert door te verklaren: 'Het spreekt voor zich dat op deze manier ook de kosten voor een opgraving uitgespaard kunnen worden'. Door de Conventie van Malta van 1992, dat in 2010 door Vlaanderen principieel werd aanvaard, wordt er al meer 'verantwoord' met ons archeologisch erfgoed omgegaan. Artikel 6 van deze conventie stipuleert immers dat er een bekostigingsmodel aanwezig moet zijn dat voldoende financiële middelen voor bescherming en onderzoek garandeert.

Naast 'bescherming' is er dus ook nog het luik 'onderzoek'. Op 8 april werden er bodemstalen genomen waardoor met zekerheid de ligging en de ouderdom van het schip konden vastgesteld worden. Ik betwist niet dat de berging van het schip heel wat tijd zou vergen en kosten met zich zou meebrengen. Maar dat betekent niet dat het onmogelijk is (was) om het wrak archeologisch te onderzoeken! Via de techniek van 'putfunderingen' kan snel en prijsgunstig tot op de gewenste diepte uitgegraven worden. Deze techniek werd ook in 1952 toegepast toen de funderingen voor het thans gesloopte gebouw van de autobandenhandelaar Defever moesten gerealiseerd worden. Via deze techniek van funderen werd trouwens op dat moment 'de boot' ontdekt. Om een beeld te hebben wat een archeologisch onderzoek via de techniek van 'putfunderingen' zou kosten heb ik op 27 juni een prijsofferte gevraagd aan één van de gekende aannemers in Vlaanderen die met deze techniek grondwerken uitvoert. Het plaatsen en installeren van de graafmachines zou €2500 bedragen. Het uitgraven van de voerbuis (diameter 140/160 cm) tot op circa min 8 meter zou ongeveer 2 uur in beslag nemen. Daarna zou de bodem van de put, waar het schip zich bevindt, archeologisch kunnen onderzocht worden. De dagprijs voor dit werk bedraagt €2850. Als men twee dagen zou onderzoeken met de mogelijkheid om op 2 of 3 plaatsen het wrak te prospecteren zou de kostprijs €8200 bedragen of een kost van €170 per gepland appartement. Ik heb mijn bevindingen toen overgemaakt aan het 'Agentschap' maar er kon geen gevolg aan gegeven worden. In de Zwinstreek klaagt men erover dat men nog nooit een scheepswrak uit de late middeleeuwen heeft kunnen vinden en opgraven.

In Oostende wordt een dergelijk hoogst waardevol schip onder een betonnen sarcofaag begraven zonder ze archeologisch te kunnen onderzoeken… Helaas moet ik de woorden van spijt van Nagelmackers uit 1953 herhalen. Ook in 2022 gaat Oostende 'de boot' voor een tweede maal missen en gaat ze ook voor onze huidige generatie verloren…!

Toope

Toope

Groentenmarkt 11, 8400 Oostende
T 059 40 31 06 · M **0468 48 56 70** · toope1@telenet.be
Di & Woe gesloten · · **www.bistro-toope.be**
BTW BE0715.482.985

Ontbijt · Lunch · Tea-Room · Feest- en vergaderzaal

WOII: SCHUILPLAATSEN VOOR BURGERS OP HET GRONDGEBIED VAN OOSTENDE

GEORGES RUYS

Vooraf: in WOI hadden de steden in hoofdzaak te lijden van beschietingen en in mindere mate van aanvallen uit de lucht, daarom meende men in eerste instantie beschietingen als grootste dreiging te zien en zich daartegen te beschermen.

1939

Maatregelen tegen beschietingen, volgens de lokale kranten (september1939)
De kranten stellen zich vragen als: “De bevolking heeft zich in de laatste weken dikwijls afgevraagd welke maatregelen er door het stadsbestuur getroffen waren om haar te beschermen in geval van oorlog tegen de mogelijke beschietingen, de gasaanvallen … en dies meer”.
Gevolg: de verschillende comités delen via de media de reeds getroffen maatregelen nogmaals aan de bevolking mee.

In Oostende leverden de plakbrieven, die werden uitgehangen op 3 september 1939, voor het aanwerven van kosteloze arbeid voor het uitvoeren van de beschermingswerken niets op. Men was geen voorstander om kosteloze arbeid voor de stad te leveren.
De werken werden dan uitbesteed aan aannemers op kosten van stad en provincie.
(Gemeenteraad van 17 november 1939 - Verslag)

Maatregelen door het Comiteit voor Passieve Luchtbescherming (PLB) genomen.
Wat het bouwen van schuilplaatsen betreft, heeft de dienst van Openbare Werken der stad er moeten van afzien betonnen schuilplaatsen te bouwen, wegens de overgrote onkosten die dit zou medebrengen. Men heeft berekend dat het voor onze stad honderden miljoenen zou kosten om voldoende gebetonneerde schuilplaatsen voor de ganse bevolking te bouwen. Daarbij zou dit jaren werk in beslag nemen. Daarom zocht men naar kelderingen van openbare gebouwen en van private woningen, die met kleine kosten konden omgebouwd worden tot schuilplaatsen die bescherming zouden bieden tegen beschietingen en vliegtuigbommen.

Onder de kiosk van het Wapenplein is er plaats voor 100 personen: ruimte binnen kiosk heeft diameter van 8,5m en de hoogte van het gewelf is 2,55m. Het gewelf werd nog geschoord en buiten rondom de kiosk werd een dikke laag zandzakjes gelegd van 1,5m hoogte en op het gewelf werd eveneens een laag zandzakjes gelegd.

De verschillende stadsdiensten zijn daarmee begonnen en er wordt een dringende oproep gedaan aan alle inwoners die over de passende kelders beschikken dit te laten weten aan het bestuur van de stad. De schuilplaatsen die thans door de openbare diensten worden ingericht zullen voorzien worden met zitplaatsen, voorzien van verbandkasten, een noodverlichting bestaande uit elektrische lampen, een nood-WC, dus ongeveer alles wat nodig zou zijn in geval van beschieting of bomaanval. Het nodige materiaal zal voorhanden zijn om in geval van gedeeltelijke instorting te kunnen uitbreken en aan de ingang zal een bord aangebracht worden met het tweetalig opschrift : «Schuilplaats - Abri». Een blauw licht zal 's nachts aan den ingang branden en in de gangen zal de te volgen richting aangeduid worden door rode pijlen.

De stad heeft inlichtingen genomen over de zogenaamde ‘Anderson Abris’ (zie foto) die zeer sterk zijn in gegolfd ijzer en plaats bieden aan 8 personen en slechts 1.300 frank het stuk kosten. Deze abris zijn geschikt om op de koer en in de hoven of in tuinen van particulieren geplaatst te worden. Proefnemingen in Engeland hebben bewezen dat deze schuilplaatsen, op voorwaarde dat ze met zandzakken versterkt zijn, weerstand bieden aan de gevolgen van zware bommen die op zeer dichte afstand vallen. Door de stad werden drie types aangekocht die zullen geplaatst worden op verscheidene plaatsen van de stad, om de bevolking toe te laten zich een idee te vormen. Tevens zou een prijsvermindering voorzien worden voor de aankoop van meer exemplaren. De stad zou zich met de bestelling gelasten om de bevolking van de vermindering te laten genieten.
Galerij-onderstanden in gegolfd ijzer (type Well-blech) plaats biedend voor 40 personen worden verkocht aan 5.200 fr. Zij zijn zo gemaakt dat zij ook kunnen gebruikt worden na den oorlog, als boei of magazijn.
Vanaf september 1939 wordt in het Albertpark een proef-loopgracht aangelegd naar de voorschriften en modellen van de militaire overheid.
In vele stads- en private gebouwen waren de werken aan schuilplaatsen voleindigd in september 1939, in sommige dienden de werken nog aangevat. Eind 1939 stelde men vast dat een aantal schuilplaatsen bescherming boden aan 3.335 personen

De loopgraven
De gemeenten met meer dan 20.000 inwoners kregen op 2 september 1939 een schrijven van het MVL met de opdracht onmiddellijk te beginnen met de aanleg en inrichting van loopgraven en schuilplaatsen. Daarvoor kregen ze een toelage van 76%.
Men raamde het aantal loopgraven te graven in de stad op een 7 km lengte met 1,40 m breedte. (commissievergadering van 16 september 1939)
Een plan ligt ter studie om loopgraven aan te leggen op de onbebouwde gronden rond de wijken met werkmanswoningen zonder kelders.
Men zal met twee ploegen werken aan die loopgrachten die zo ver mogelijk zullen verwijderd zijn van de doelen die door de vijand als mikpunt gebruikt zouden kunnen worden. Door de zorgen van het stadsbestuur zullen de onderstanden op Mariakerke, die door de militaire overheid niet gebruikt worden, gekuist worden om ten dienste van de bevolking te kunnen gesteld worden.
Commentaar van de bevolking en de verschillende instanties op al deze maatregelen volgt er genoeg: “Het delven van loopgraven heeft bewezen dat het in de meeste gevallen geen goeden uitslag heeft gegeven. De enen zijn ingestort, wegens de vele regen, de anderen staan vol, of half vol water en de anderen staan veel te ver verwijderd van de huizen. Voor ieder werkloze die daar aan het werk gezet was, en die 36 frank per dag verdiende, kreeg de stad een teruggave van 13,50 frank per dag. Alleen gesyndiceerde werklieden kwamen hiervoor in aanmerking.“

Metalen schuilplaatsen
In ‘de Zeewacht4 van 7 oktober 1939 verscheen volgend bericht:

IJZEREN SCHUILPLAATSEN
Het Stadsbestuur stelt ten toon: metalen schuilplaatsen, bestemd voor 6 tot 8 personen ; zij kunnen bezichtigd worden alle werkdagen, van 9 tot 12 uur en van 14 tot 17 uur in de Stedelijke Vakschool, in de miniatuurgolf in het Leopoldpark en aan de Watertoren van den Opex.
Zij kosten: niet gemonteerd en aan huis besteld 1.150 fr,; aan huis besteld en ter plaats gemonteerd 1.500 fr. (zonder houten vloer en zitbanken); aan huis besteld en volledig gemonteerd, 1.650 fr. (met houten vloer en zitbanken). Bestellingen, met kontante betaling, worden ter plaatse aanvaard. Ze kunnen ook schriftelijk gericht worden aan Het Bureau voor Openbare Werken, Dienst voor Schuilplaatsen Stadhuis.
(Ter vergelijking een jaarabonnement op de Zeewacht kostte toen 22.50fr.)

Een paar weken later berichtte dezelfde krant:
“Er komt geen trek in de verkoop van gasmaskers en veel minder in de verkoop van de stalen schuilplaatsen. Wat het bouwen van collectieve schuilplaatsen voor de ganse bevolking betreft, daarin kan moeilijk voorzien worden, aangezien een goed ingerichte schuilplaats stukken van mensen kost. Ook moet het gemeentebestuur schuilplaatsen voorzien: voor de voorbijgangers en voor het vrijwilligerskorps en de hulpposten.

Gebruik der schuilplaatsen
Men schat dat bij elke aanval in mei 1940 meer dan 8.000 mensen naar de schuilplaatsen trokken. In september en oktober 1940 tijdens de Engelse bombardementen gingen dagelijks circa 15.000 mensen in de schuilplaatsen overnachten, dat was de helft van de toenmalige bevolking. Degenen die thuis bleven, brachten meestal de nacht door in hun eigen kelder of in de kelder van de buren. Het schuilen was niet plaatsgebonden zodat men in elke openbare schuilkelder terecht kon om te schuilen of de nacht door te brengen.
Wie een vaste plaats wenste in een schuilkelder diende zich in te schrijven bij het secretariaat der Luchtbescherming, E. Beernaertstraat 82.
Ieder wijk heeft zijn schuilplaatsen maar sommige mensen hebben een voorkeur en trekken soms van het ene uiteinde van de stad naar het andere. Zo zijn er die van het Hazegras naar de Opex gaan, van Mariakerke naar St-Jan enz.

Het eerste gebruik der schuilplaatsen kwam er op 10 mei 1940 toen de sirenes de inval der Duitsers melden en de eerste Duitse vliegtuigen overvlogen. Na een klein uurtje en omdat er verder niets gebeurde, verliet men lachend de schuilplaatsen.
Ondanks al het voorbereidend werk en de verdere plannen naar de toekomst toe werden de meeste opgerichte comités ter bescherming van de burgerbevolking ontbonden (ook de PLB) zodra de eerste bommen vielen. De meeste leiders waren uitgeweken. Het duurde tot na de zomer van 1940 voor alles opnieuw opgestart werd. *(dagboek Fernand Lauwereyns)*

Op 10 november 1940 bericht de Duinengalm:
Het programma van de verdere werken tot luchtbescherming in onze stad.
Nog een 30-tal gebouwen, zo stedelijke als private, werden ingericht tot openbare schuilplaatsen. Ze bieden plaats voor ongeveer 7.000 mensen en de onkosten belopen een groot half miljoen. Daaruit kan men afleiden dat de ingerichte schuilplaatsen ongeveer 63 tot 70 fr. kosten per persoon die er kan schuilen. We doen hier eveneens opmerken dat al deze schuilplaatsen werden ondergebracht in kelderingen die dan de nodige stutten ter verzekering kregen om een maximum van veiligheid te bewerkstelligen. Volledig bomvrije schuilplaatsen bouwen, ware een niet uit te voeren werk geweest, wegens gebrek aan tijd en de zeer hoge bouwkosten. Zelfs nu nog lopen de kosten van in orde brengen zeer hoog op. Door de stad werden ook 10 galerij-abris aangekocht plaats biedend voor ieder 40 personen, en ongeveer 9.000 fr. stuk kostend.
Op den koer van de Stedelijke Vakschool werd eveneens als model een schuilplaats gebouwd door het huis Declerck van Brugge. Die schuilplaatsen gebouwd in betonblokken kosten ongeveer 2.300 frank.

Het alarm
Begin 1939 werd eerder als attractie een sirene geplaatst op de Koninklijke Schouwburg.
Er waren op dat ogenblik nog twee mobiele sirenes beschikbaar bij de PLB.
Onder druk van de PLB werden enkele maanden later 9 sirenes aangekocht door de stad en hier opgesteld. Elke eerste dag van de maand werd een test met de sirenen uitgevoerd.
De sirenes werden oorspronkelijk en in theorie bediend door leden van de passieve luchtbescherming.

Na de inval der Duitsers werden ze bediend door leden van een collaborerende vereniging meestal de Zwarte Brigade onder Duits bevel. Ze beschikten wel over accurate informatie over de komst van vijandelijke toestellen omdat ze in verbinding stonden met het Fluchwachkommando die de Flak verwittigde van de komst van vijandelijke vliegtuigen. (Zie Gidsenblad 2020-4).
Er was dus voor de burgerbevolking een afzonderlijke waarschuwing bij luchtalarm. Hier werd door middel van de lokale sirenes, de komst van vijandelijke vliegtuigen gemeld aan de verschillende posten waarlangs men de trek der vliegtuigen kon vermoeden. Deze posten melden op hun beurt het alarm met veldtelefoons naar alarmcentrales der naburige gemeenten die op de verwachte vluchtroute lagen.

Schuilplaatssprokkels
In een mededeling uitgaande van het stadsbestuur over de onderstanden schreef men o.a.:
"Sinds de jongste luchtaanvallen der Engelsche vliegtuigen worden de onderstanden weer in gebruik genomen door een groot aantal menschen. Het is echter te betreuren dat sommige menschen zich daarin als beesten gedragen, zij rooken, spuwen op den grond, smijten er allerhande vuiligheid, ja doen zelfs hun gevoeg. Het stadsbestuur heeft dan ook besloten krachtdadig op te treden tegen die vuilaards".

1940 december: in de schuilplaats van het Gerechtshof heeft iemand een hangklok geplaatst, dit is van groot nut voor degenen die 's morgens naar hun werk moeten.
Dezelfde maand werd in die schuilplaats een omhaling gedaan om een kroon te kopen voor een kindje van twee jaar dat regelmatig in de schuilplaats verbleef en nu in de kliniek door bommen om het leven kwam. De omhaling leverde 283.30 frank op.
Spijtig genoeg gebeurden in de schuilkelder van het Gerechtshof regelmatig diefstallen. Kledingstukken die niet bij de eigenaar lagen, werden gestolen. Ook brood en etenswaren verdwenen in het halfdonker. Tijdens het alarm mocht men de schuilplaats niet meer verlaten wat nog al eens voor strubbelingen zorgde.
In sommige schuilkelders wordt gekaart om de tijd te verdrijven. Zo zijn er groepen die steevast met kaarten, lei en krijt de schuilplaats induiken. Bier en jenever wordt in thermosflessen binnengesmokkeld om de lange uren te oeverbruggen. Hoe sneller de thermos boven water kwam hoe opgewekter de sfeer werd.

Soms worden de mensen in de kelders aangemaand mee te bidden met personen die beginnen luidop een paternoster te bidden en alle heiligen te aanroepen, grotendeels uit schrik en uit hoop dat er geen bom op hen zal terechtkomen. Dit geeft soms ergernis bij bepaalde personen.

In de maand december 1940 kwam Sinterklaas op bezoek in de schuilplaatsen van Abri Reynders, schuilplaats Kroonlaan, schuilplaats Kerk St.-Jan, schuilplaats der bakkerij van het Blauw Kasteel en de schuilplaats van de Conscienceschool.
Er werden in elke schuilplaats personen aangeduid die instonden voor het toezicht en onderhoud.
Er werd geklaagd over oude matrassen en kapotte dekens die niet meer werden meegenomen door de eigenaars. Sanitaire mogelijkheden waren in de meeste abri's onvoldoende of zelfs niet aanwezig en in dringende nood diende men snel even buiten wippen naar het dichtstbijzijnde struikgewas. In versterkte gebouwen en grote kelders beschikte men wel over WC's, die wel veelal bezet waren.
Over het gedrag van beschonken bezoekers ontstond zelfs tijdens bomaanvallen wel eens ruzie, soms met handtastelijkheden tot gevolg.

1941 januari: de meeste schuilplaatsen konden niet verwarmd worden. Slechts een vijftal hadden een kachel ter beschikking.
1941 februari: in de schuilplaats van de Nationale Bank in de Kerkstraat werd een kindje geboren.
1941 maart: in alle schuilplaatsen moeten de lichten gedoofd worden om 22 uur.
In enkele schuilplaatsen werden de elektrische lampen gestolen.

1941 mei: in de schuilplaats van de H. Hart-kerk werd een zak met een fortuin (geld, aandelen en juwelen) van een persoon gestolen terwijl hij lag te dutten.
1941 juni: de stad schrijft een nieuwe aanbesteding uit voor de bouw van onderstanden.
1941 juli: de schuilplaats in het zuiveringsstation (locatie huidige AZ Damiaan) heeft met vele klachten te maken: de stank die niet te verdrijven is, de te lage gewelven en waterdruppels op de slapenden zijn terechte klachten.
1941 oktober: er komen klachten dat er in Stene en de Conterdam, waar ongeveer 600 huizen staan, nog geen schuilplaats beschikbaar is.
1942 maart: vele schuilplaatsen worden gebruikt als speelplaats voor kinderen, WC en vrijershoekje.
1942 augustus: Koningin Elisabeth en graaf de Grune en een hofdame bezoeken de Oostendse schuilplaatsen, nadien bezochten ze de spijshuizen van Winterhulp in de Christinastraat en de Conscienceschool.
1942 september: sommige schuilplaatsen blijken speelplaatsen voor kinderen te worden.
Een vrouw wordt tijdens een bomaanval krankzinnig in een schuilplaats in de Stuiverstraat.
1942 oktober: er komen klachten over het rein houden van de schuilplaatsen vooral deze in het Leopoldpark laat te wensen over.
In de Jungbluthlaan werd in de schuilplaats een tapijt gestolen.
Ook in de schuilplaats van de Ieperstraat waren dieven op pad.
1942 december: er is opnieuw een openbare aanbesteding om bijkomende schuilplaatsen te bouwen in Mariakerke, in de Oudenburgse steenweg en bij de stedelijke Werkhuizen.

Aantal schuilplaatsen

Gegevens in mijn bezit geven de ligging aan in oktober 1941 van ruim 150 schuilplaatsen, schuilbunkers en kelders in de stad die voorzien waren voor burgers en die gebouwd werden vanaf half september 1939. Voeg daarbij een 40-tal resterende schuilplaatsen uit WOI, met als uitschieters de entrepot van de eerste bassin en de kelderingen der Brouwerij Staessens in de Karel Jansenslaan met ieder 1000 zitplaatsen.
(Meldingen in de plaatselijke pers & verhalen van schuilplaatsbezoekers)

vp
vp
vp
db
vp
db
T LEESHUUS
Usjes artisanaal en met liefde bereid
€ 3,5
Coca-Cola
OOSTENDE

2022-167

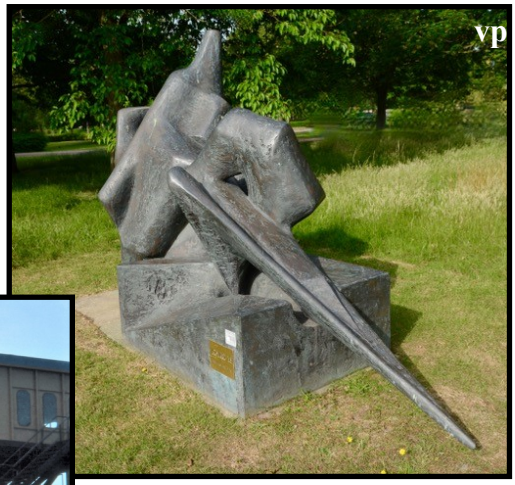

vp

vp

vp

db

vp

db

vp

db